

KUR’AN-I KERİM’İ TANIYALIM – MURAT PADAK -

CÜZ CÜZ KUR’AN-I KERİM ÖZETİ

MURAT PADAK

ŞANLIURFA İBRAHİM HALİLULLAH DİYANET EĞİTİM MERKEZİ EĞİTİM GÖREVLİSİ

İçindekiler

KUR'AN-I KERİMİ TANIYALIM

BİRİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Birinci cüz Fatiha Suresi ile başlar ve Bakara Suresi 141.ayete kadar devam eder.

Fatiha Suresi

Mekke'de nazil olmuş ilk bütün suredir.

3. Bakara Suresi Medine'de ilk nazil olmuş suredir.

4. Fatiha Suresi hem dua hem övgüdür. Hanefi alimlerine göre namazda Fatiha Suresini okumak vacip, diğer mezhep alimlerine göre ise Fatiha Suresini namazda okumak farzdır.

Bakara Suresi

Bakara kelime olarak inek demektir. 67-73. Ayetlerde geçen bir konuda geçen inek meselesinden dolayı sure bu isimle meşhur olmuştur.

6. Bakara Suresi ilk beş ayeti müminlerin özelliklerinden, altı ve yedinci ayeti kafirlerden, sekiz ile yirminci ayetler arası münafıkların özelliklerinden bahseder.

7. 23-24. ayetlerinde Kuran meydan okur. Ardından gelen ayetlerde ise cennet ve inançsızların takıntılarından söz eder.

8. 30-39. Ayetlerde Adem peygamberin yaratılış kıssası vardır.

9. 40-141. Ayetlerde genel anlamda israil oğullarının ihanet, desise, fitne, kıskançlık ve peygamber öldürmeye gidecek kadar aşırılıklarından söz eder.

10. 61. Âyette israil oğullarının Allah'ın hazırladığı sofraya karşılık bazı sebzeleri arzu etmelerinden söz eder.

11. 66-73. Ayetlerde İsrail oğullarına bir inek kesilmesi emri verilir. Ama Yahudiler bu ineği yokuşa sürerek emri tiye alarak bahane üretirler.

12. 85.ayette Yahudilerin Tevrat'ın bir bölümüne inanıp bir bölümünü inkâr etmelerinden söz eder.

13. 96.ayette Yahudilerin ölümsüzlük arzusu gündeme gelir.

14. 102.ayette sihirden bahseder. Sihrin etkisi sadece Allah'ın izniyle olabilecek bir şey olduğu vurgulanır.

15. 106.ayette nesh konusu vardır.

16. 113-118 âyetler arasında cahil insanların kulaktan duyma bilgilere göre hareket ettiği anlatılır.

17. 120.ayette Yahudilerin asla ve asla müslümanlardan razı ve memnun olmayacağından söz eder.

18. 123 - 134 âyetler arasında hazreti İbrahim peygamber ve oğlu ile Kabe'yi inşa etmesinden söz eder.

19. 137.ayette iman etmek için Peygamber efendimizin ve sahabenin iman ettiği gibi iman etmenin makbul iman olduğundan söz eder.

20. Diğer Ayetlerde ise geçmiş bazı peygamberler hakkında âyet olmadan kafadan konuşmanın doğru olmadığı vurgusu yapılır ve 141. Ayetle cüz biter.

İKİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. İkinci cüz 141 - 252 ayetler arası olup, Bakara Suresinin devamıdır.

2. Birçok emir ve yasak bu cüzde yer alır.

3. 142 - 150 ayetler arasında kıble ayetleridir. İslam'ın ilk kıblesi olan Kudüs'ten Mescidi Haram'a dönüş bu ayetler arasında yer alır.

4. Allah yolunda ölenlerin Allah katında diri oldukları 154.ayette belirtilmiştir.

5. 164.ayette tefekkür edilmesi gereken bazı şeylere dikkat çekilmiştir.

6. Bazı insanların sevgide aşırıya gidip, sevdiklerini Allah'ın sevgisinin üzerine çıkarmaları 165.ayette kınanarak anlatılmıştır.

7. 172.ayette temiz yiyeceklerin tüketilmesine vurgu yapılıyor.

8. 177.ayette gerçek iyiliğin sembollerde aranmaması gerektiği, gerçek iyiliğin takva ve iyilikten ibaret olduğu anlatılmaktadır.

9. 178-179.ayette kısasın meşruiyeti anlatılmış, affetmenin ise daha erdemli bir davranış olduğu ifade edilmiştir.

10. 183-187 ayetler arasında oruç ve ahkamı anlatılmıştır.

11. 190 - 195 ayetler arasında cihattan söz edilmiştir. Mücadelenin dinin ikamesine kadar devam etmesi gerektiği vurgulanmıştır.

12. 196-203 ayetler arasında ise hac ibadeti ve ona dair bazı meseleler anlatılmıştır.

13. 204-214 ayetler arasında ise insanların türlü hallerinden bahsedilmiştir.

14. 215 - 218 ayetler arasında infak, cihat, savaş ve hikmetullah anlatılmıştır.

15. 219. Âyette içkinin haram olma aşamalarından ikincisi anlatılmıştır.

16. 221 - 242 ayetler arasında evlilik, boşanma, süt emzirme, rici talak, bain talak, iddet ve benzeri aile muamelelerinden bahseder.

17. 246 - 252 ayetler arasında ise israil oğullarıyla ilgili olan Talut, Calut kıssası ve Davut peygamberin Calutu öldürmesinden söz eder.

ÜÇÜNCÜ CÜZÜN ÖZETİ

1. Üçüncü cüz Bakara Suresi 253. Ayetle başlar ve 286 ayetle sure biter. Ardından Âli İmran Suresi ile devam eder ve 91. ayetle cüz biter.

2. Bakara ve Âli İmran surelerinin ortak ismi Zehraveyn'dir. Yani iki çiçek demektir.

3. Bakara Suresi 255. Âyette âyetel kursi vardır.

4. Dinde zorlama yoktur ayeti de 256. Âyettedir.

5. 258.ayette Hazreti İbrahim ile Nemrud arasında geçen bir tartışma vardır. Hemen sonrasında Yüz yıllık ölüm uykusuna dalan Uzeyr Peygamberden bahsedilmiştir. 260. Âyette de hazreti İbrahim ve kuşların yeniden yaratılması anlatılır.

6. 261-274 ayetleri arasında ana konu infak ve sadakadır. İnfakın önemi, ne kadar bereketli olduğu, şeytanın infak edenleri fakirlikle korkuttuğu, gerçek fakirlerin toplum içine çıkıp dilenmedikleri bu ayetlerde anlatılmıştır.

7. 275-281 ayetler arasında ise faizin haram olduğu, faizden vaz geçmek gerektiği anlatılır. Faizin Allaha savaş açmak olduğu da 279.ayette hatırlatılmıştır.

8. 282-284 ayetler arasında ise borç hukukundan söz edilmiştir. Şahitlik, katiplik, adalet ve rehin gibi borç ile ilgili ticari meseleler burada anlatılır. Kuranın en uzun ayeti sayılan borç ayeti bakara Suresi 282.ayette geçmektedir.

9. 285 ve 286. Ayetler de amenerresulu olarak bilinen ve Mirac gecesi nazil olduğu rivayet edilen ayetlerdir. Böylece Bakara Suresi bitmiş olur.

Âli İmran Suresi

10. Ana konusu ilk bölümde ehli kitap hakkındadır. Zaten surenin ilk aletlerinin sebebi nuzülü de budur. İleride bedir, uhut ve diğer bazı savaşlara dair birçok âyet gelecektir.

11. Muhkem ve müteşabih kavramı ilk defa bu surenin yedinci ayetinde anlatılır.

12. Gerçek dinin Allah katında İslam olduğu 19 ve 85. âyette özellikle vurgulanmıştır.

13. 35 - 63 ayetler arasında Meryem aleyhisselâm, Zekeriya aleyhisselâm, İsa aleyhisselâm ve onların meselelerinden söz eder. Meryem'in mabede adanması, Zekeriya peygamberin duası, İsa peygamberin beşikte konuşması ve Allah'ın izniyle ölülere hayat vermesi bu ayetlerde anlatılır. Mübahele ayeti de 61. Âyettedir.

14. 64-68 ayetleri arasında hazreti İbrahim'in yahudi veya hıristiyan olmadığı anlatılır. Ona sahip çıkma hususunda en çok müslümanların sahip çıkması istenir.

15. 69-91 ayetler arasında ise ehli kitap hakkında bazı bilgiler verilir. Onların hepsi aynı değildir. İyisi var kötüsü var. İmana meyilli olanı var imandan uzak duranı var.

DÖRDÜNCÜ CÜZÜN ÖZETİ

1. Dördüncü cüz Âli İmran Suresi 92. ayet ile başlayıp 200 âyet ile sure sonlanır. Daha sonra Nisa Suresi ile devam eder ve 23. ayet ile cüz biter.

2. 92-117 ayetler arasında ehli kitap hakkında bazı bilgiler verilirken, konu arasında infaka da dikkat çekilir. Allah'ın ipine sıkıca sarılma ayeti 103, hayra davet eden toplum oluşturulması emri 104, bütün ehli kitabın aynı tutumu sergilemedikleri 113. âyette bahsedilmiştir.

3. 117. ayetten sonra genel olarak Uhud savaşı ve sonuçlarından söz edilir. 124 ve 125.ayette meleklerin yardım için gelmesinden söz edilir.

4. 144-148 âyetlerde Uhud savaşında peygamber efendimizin şehit edildiği haberi karşısında şaşıran sahabeye peygamberin de ölümlü olduğu vurgusu yapılmıştır.

5. 154 - 157. ayetlerde münafıkların bazı itirazları anlatılır. "Savaş olmasaydı ölmeyeceklerdi" gibi bir tez ortaya atıyorlar. Ama Allah Azze ve Celle bu tezi reddediyor.

6. 161. âyette devlet hazinesini soyan kim olursa olsun cezasını göreceği anlatılır.

7. 169. âyette Allah yolunda şehit olanların nimetler içinde olduğu ve bunun haberini bize ulaştırma gayreti içinde olduğu anlatılır.

8. 188. ayete kadar Uhud savaşına dair önemli haberler, hikmet dolu mesajlar ile anlatılır.

9. 189 - 195 ayetler arasında ise dua ve duaya icabet vardır.

10. Sure 200. âyette sabır ve düşmanı başıboş bırakmama emri ile biter.

NİSA SURESİ

11. Nisa kelimesi kadınlar demek olup, aile hayatına dair meseleler anlatılır. Aile hayatına dair o kadar mesele varken surenin Nisa diye bilinmesi de manidardır. Muhtemelen aile ile ilgili tüm meselelerin ortak vurgusu kadınlar olduğu için sure bu isimle meşhur olmuştur. Nisa Suresinin ana konusu aile hayatıdır. Evlilik, boşanma, aile içi şiddet ve geçimsizlik, çok eşlilik, miras vb.

12. 3. âyette çok eşliliğin meşru olduğu anlatılır. Çok eşlilik için adalet şartı da unutulmamalıdır.

13. İlk on ayetin ana konusu ise yetim malını çarçur etmemek, yetimlerin malını saklamak, değerlendirme ve zamanı gelince de iade etmek, yetim malını yiyenlerin günah boyutu

14. 10-14 ayetler arasında ise miras hukuku anlatılır. Birinci dereceden mirasçıların payı Kuran ile sabittir. Bunlar ana, baba, karı, koca, oğul ve kızdır. Bunlar tamamen varken başka kimseye miras verilmez.

15. 15 - 18 ayetler arasında fuhuş suçu ve tövbesi ile ilgili hükümler yer alır. Geniş bilgi için Tefsir kitaplarına bakınız.

16. 19-23 âyetler arasında mehir, evlenilmesi haram olan kadınların kimler olduğu, boşanma olayından sonra mehrin mutlaka verilmiş olması gerektiği anlatılır ve beşinci cüz de buna dair diğer ahkamı anlatır.

BEŞİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Beşinci cüz Nisa Suresi 24. ayetle başlar ve aynı surenin 147. ayeti ile biter.

2. 23-25 ayetler arasında evlilik ile bazı meseleler anlatılmıştır.

3. 34. âyette "kavvame ayeti" vardır. Evlerin idaresinin erkeklere verilmesi ardından evlilikte problem olduğu zaman hakem heyetine başvurmanın önemine dikkat çekilir.

4. 43. âyette içkinin haram olma aşamalarından üçüncüsü anlatılmıştır.

5. 48. âyette ve 116. âyette şirkten başka her türlü günahın affedilir olabildiğinden bahsedilmiştir.

6. 78. âyette ölümün her yerden gelebileceği vurgulanmıştır.

7. 59,61,64,65,69,80,81,105,115,136 ayetlerde peygambere itaatin gerekliliği anlatılır. Peygambere yapılan itirazların imana zarar verdiği vurgulanmıştır.

8. Birçok âyette de münafıkların tutumu yerilmiştir.

9. 94 - 105 ayetler arasında cihat, hicret, mazlumlara yardım, savaşta namazın durumu gibi konular işlenmiştir.

10. 119-121 âyetlerde şeytanın insanları yoldan nasıl saptırdığı anlatılır.

11. 127 - 130. ayetler arasında kadınlar ve evlilikte geçimsizlik ile ilgili konular işlenir.

12. 135. âyette adalet konusu işlenir. 137-145. ayetlerde ise münafıkların yaptığı sahtekarlıklar anlatılır.

13. Şükür ve iman olduğu zaman azabın gelemeyecek olduğu da 147. âyette anlatılır ve cüz biter.

ALTINCI CÜZÜN ÖZETİ

1. Altıncı cüz Nisa Suresi 148 - 176 ve Maide Suresi 82. ayetler arasıdır.

2. Nisa Suresi 148-175. ayetler arasında ehli kitaptan bahseder. Yahudilerin işlediği günahlar ve Hristiyanların teslis inancı üzerinde durulur.

3. Nisa Suresi 176. ayet mirastan bahseder ve sure biter.

Maide Suresi

4. Maide, üzeri kurulmuş yemek sofrası demektir. Havarilerin hazreti İsa'dan gökten bir sofra istemeleri nedeniyle ayetler nazil olmuş ve surenin ismi olarak kabul edilmiştir.

5. Sure içerisinde yiyeceklerle ilgili haram ve helaller göze çarpmaktadır. Ayrıca ehli kitaptan bahseden birçok âyet de surede yerini almıştır.

6. 3-5 ayetler arasında yenilmesi haram ve helal olan etlerden söz edilmiştir.

7. Altıncı âyette abdest ve teyemmümden bahseder.

8. 12 - 26 ayetler arasında ehli kitaba uyarılar yapılmaktadır. Yahudi ve hıristiyanların bazı asılsız iddialarına da cevap verilmiştir.

9. 27-31 ayetler arasında hazreti Adem'in oğulları Habil ve Kabilden bahsedilir.

10. 32. âyette bir kişiyi öldürmenin tüm insanlığı öldürmek olduğu kabul edilmiştir.

11. 33 - 39 ayetler arasında eşkıyanın ve hırsızlık suçunun cezası tespit edilmiştir.

12. 41 - 82 ayetler arasında ehli kitabın iki yüzlülüğü, ayetleri tahrif etmeleri, namaz ile alay etmeleri, Allah'ı cimrilikle itham etmeleri, hıristiyanların Meryem'e ve İsa'ya tapmaları, Yahudilerin hıristiyanlardan daha tehlikeli oldukları anlatılmıştır.

YEDİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Yedinci cüzde Maide Suresi 83-120 ayetler ile Enam Suresi 1-110 ayetleri vardır.

2. Maide 89. âyette yemin kefareti yer almaktadır.

3. 90-91 ayetlerinde ise içki yasağının dördüncü ve son aşaması yer alır. Bu ayetle içki tüm vakitlerde yasaklanmıştır.

4. 94-96 ayetler arasında avcılık ile ilgili bazı konulara temas edilmiştir.

5. 105-108 ayetler arasında şahitlikle ilgili bazı meseleler anlatılmıştır.

6. 109 - 120 ayetler arasında ise surenin ismi olan Maide olayı anlatılır. Hazreti İsa'nın Allah'ın izniyle bazı harikulade işler yaptığı, havarilerin Hazreti İsa'dan gökten kurulu bir sofra istemeleri ve Allah Teâlâ'nın hazreti İsa'yı hesaba çekmesi bu ayetler arasında anlatılır ve sure biter.

Enam Suresi

7. Enam kurbanda kesilmesi caiz olan koyun keçi, sığır ve deve cinsine verilen bir isimdir.

8. Sure tevhid inancına vurgu yapmakta ve putların şefaat edemeyeceği vurgulanmaktadır.

9. 1-73 ayetler arasında Mekkelilerin peygamberliğe itirazları ret edilir ve peygambere kendisinden önce başka peygamberlerin de geldiğini söylemesi emredilir. Yine ahiret hayatı ile ilgili itirazlarına cevap verilir ve putların Allah'ın yardımcıları olmadıkları kesin bir ifadeyle vurgulanır.

10. 1-73 ayetler arasında yapılan itirazları daha iyi görmek için yirmi dört defa "de ki" ayetlerini incelemekte fayda vardır. Zira her "de ki" ayetinde bir itiraza cevap vardır.

11. 74-81 ayetleri arasında hazreti İbrahim'in akli ilkelerle Allah'ı nasıl bulduğu anlatılır.

12. 82-90 ayetler arasında ise peygamberlerden söz eder ve Kuranda ismi geçen 25 peygamberin 17 tanesi bu ayetlerde ismen geçer.

13. 91-94 ayetler arasında Allah'ı hakkıyla bilmemekten bahsedilmiştir.

14. 95-103 ayetler arasında Allah'ın varlığının delilleri anlatılır. Buna rağmen insanların Allah'ı bırakıp cinlere taptıkları anlatılır.

15. 108. âyette müşriklerin inanç değerlerine hakaret etmenin yasak olduğu anlatılır.

16. 109-110 ayetlerde ise iman edeceğine söz verip de sözünde durmayana verilecek cezadan bahsedilir ve cüz biter.

SEKİZİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Sekizinci cüz enam Suresi 111 ile başlar ve 165. ayet ile sure biter. Ardından Araf Suresi başlar 87. ayetle cüz biter.

2. Enam Suresi inançla ilgili bazı yanlışlıklar üzerinde durur ve her âyet bu anlamda dikkat çekicidir.

3. Enam 120' de günahın gizli ve açık her halinden sakınmamız emredilir.

4. 137. âyette müşriklerin günahtan haz duydukları anlatılır ve yaptıkları iğrenç işleri güzel gördükleri vurgulanır.

5. 159. âyette dinlerini bölük pörçük edenlere bir kınama vardır.

6. 160. âyette bir iyiliğin on kat sevap ile karşılık bulacağı anlatılır.

7. 165. âyette bazılarının bazıları üzerinde bir üstünlüğü olduğu ve bunun bir imtihan sebebi olduğu anlatılır ve sure bu ayetle biter.

Araf Suresi

8. Araf Suresi Mekke'de nazil olmuş ve Enam Suresi gibi itikadi meseleler ve yanlışlar üzerinde durur.

9. İlk 10 ayeti kıyamet günü hesabı üzerinde durur.

10. 11-30 ayetler arasında hazreti Adem'in yaratılış ve cennetten çıkarılış kıssası anlatılır.

11. 44-51 ayetler arasında ise surenin ismi olan Araf olayı anlatılır. Araf yüksek tepeler demektir. Bazı alimlere göre cennetin içinde cehenneme sınır bölgesinde bulunan yüksek tepelere verilen isimdir.

12. 59-64 ayetlerde Nuh aleyhisselâmdan bahsedilir.

13. 65-72 ayetlerde Hud aleyhisselâmdan bahsedilir.

14. 73-79 ayetler arasında Salih aleyhisselâmdan bahsedilmiştir.

15. 80-84 ayetler arasında Lut aleyhisselâmdan söz edilmiştir.

16. 85 - 94 ayetler arasında ise Şuayb aleyhisselâmdan bahsedilmiştir ve 85. âyette cüz biter.

DOKUZUNCU CÜZÜN ÖZETİ

1. Dokuzuncu cüz Araf Suresi 88. ayetle başlar. Sure 206. ayetle biter ve Enfal Suresi 40. ayetle devam ederek cüz biter.

2. Şuayb Peygamberin halkına yaptığı nasihatlerle başlayan sure 94-102 ayetler arasında kendilerine peygamber gelmiş halkların çoğunlukla iman etmediklerini anlatır.

3. 103- 174 ayetler arasında Hazreti Musa'nın mücadelesi anlatılır. Firavun ve sihirbazlarla olan diyaloğu, sihirbazların iman etmesi ve şehit olmaları, Hazreti Musa'nın Mısır'ı terk etmesi, Allah ile konuşması, onu görmek istemesi, Tur dağının yerinden çıkarılması ve İsrailoğullarının üzerine yükseltilmesi, cumartesi yasağına karşı gelinmesi gibi olaylar bu ayetler arasında anlatılmaktadır.

4. 175-176 ayetlerde Belam'dan bahsedilir. Değerli bir adamken sonradan yoldan sapması anlatılır.

5. 187. ayette kıyametin bilgisi sadece Allaha aittir denilmekte ve sonraki ayette de bu konuda peygamberin dahi bilgilendirilmediği anlaşılmaktadır.

6. 189-190 ayetler arasında ise Allahtan sağlıklı evlat isteyip şükredeceklerini söyleyen ama sözlerinde durmayan bir aileden bahsedilir.

7. 204. ayette Kuran okunduğu zaman onu dinlemenin önemine dikkat çekilmiştir.

8. son ayet 206'da meleklerin kulluk yaparken kibir göstermedikleri vurgulanır. Sure bu ayetle de biter.

ENFAL SURESİ

9. Enfal ganimet demektir. Devletin savaş yoluyla kazandığı ganimetler devlet malıdır. Devlet bunu sosyal yerlere harcar.

10. 5. ayette bazı müminlerin gevşek davrandığı, savaş gibi önemli kararlarda isteksiz oldukları anlatılır. Devlet başkanına karşı gelen her kişi münafık değildir. Bazen nefsani duyguların da buna sebep olduğu aşikardır.

11. Sure esasında Bedir savaşı ve sonuçları üzerinde durmaktadır.

12. 5-28 ayetler arasında Bedir savaşıyla ilgili bazı konulara değinir. Peygambere/Ordu komutanına kesin itaat, savaşların çokluk ile kazanılmadığı, Allah'ın yardımı muhakkak olduğu bu ayetlerde anlatılır.

13. 33. ayette istiğfar edildiği takdirde azabın gelmeyeceği vurgulanır.

14. 35. ayette müşriklerin amaçsız ve bilinçsizce ibadet ettikleri anlatılır.

15. 36. ayette kafirlerin Allah yolundan alı koymak için finans desteğinden bulundukları anlatılır ve bununla inananlara bir uyarı verilir.

16. 40. ayette gerçek Mevla'nın Allah olduğu anlatılır ve cüz biter.

ONUNCU CÜZÜN ÖZETİ

1. Onuncu cüz Enfal Suresi 41 ile başlar ve 75 ayetle sure bittikten sonra Tevbe suresi başlar. Tevbe 93. ayetle de cüz biter.

2. Enfal Suresi Bedir savaşıyla devam eder ve arada tüm müminlere uyarı ve nasihatlerde bulunur.

3. Enfal 60'da düşmanlara karşı hazırlık içinde bulunma emredilmektedir.

4. 65-66 ayetlerde ise az inanan ve sabırlı müminlerin kalabalık bir düşman ordusunu alt edeceği müjdesi verilir.

5. 67. ayette Bedir savası esirlerinin durumuna ilişkin bir uyarı verilmiştir.

6. 71-75 ayetler arasında ise Muhacir ve Ensar dayanışmasına dikkat çekilmiş, müminlerle birlikte hareket edenlerin onlardan olduğu var sayılmıştır. Sure bu şekilde biter.

Tevbe Suresi

7. Tevbe adıyla bilindiği üzere Allaha yapılan yöneliş demektir. Kişinin yaptığı yanlıştan vaz geçmesi, dönmesi demektir. Sure içerisinde birkaç tane tevbe geçmektedir. Esas tevbe ismi ise Tebuk seferine katılmayan Ka'b b. Malik ve diğer iki kişinin tövbesi üzerine nazil olan ayetler münasebetiyledir.

8. İlk 24 ayet tamamen Mekke fethinden sonra cereyan eden hadiseler üzerine nazil olmuştur. Mekkelilere dört ay sure tanınmış, iman edenler kalmış, etmeyenler ise çekip gitmiştir.

9. 11. ayette tövbe eden müşriklerin müslümanlar için din kardeşi oldukları ferman edilmiştir.

10. 25-27 ayetlerde Huneyn gazvesine değinilmiştir.

11. 28. ayette Mekke fethinden sonra harem bölgesine Müşriklerin girmesi kesinlikle yasaklanmıştır.

12. 30-35 ayetler arasında Hıristiyanların yanlış inançlarına değinilmiş, özellikle din adamlarının halktan topladıkları ve biriktirdikleri paralar üzerinde durulmuştur.

13.40. ayette Sevr mağarasında peygamber efendimizle birlikte kalan hazreti Ebubekir'e değinilir.

14. 42. ayetten sonra cüzün son ayeti 93'e kadar neredeyse tüm ayetler Tebuk gazvesinden bahseder. Ayetlerin çoğunluğu da münafıkların savaşa gelmemek için bahane üretmelerinden bahseder. Arada infakın öneminden, peygambere itaatten ve müminlerle birlikte olmaktan bahsedilir.

15. 60. ayet zekâtın kimlere verileceğini tek tek sayar. 16. 84. ayette Medine'nin en büyük münafığı İbni Selülün ölümü neticesinde peygamber efendimiz onun namazını kılmak istemiş Allah Teâlâ da bunu şiddetle ret etmiştir.

ON BİRİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Tevbe Sûresi 94. ayetle başlar Hud Sûresi 5. ayetle biter.

2. Tevbe Sûresi yoğunlukla münafıkların iç yüzünden ve davranışlarından bahseder. Sûre münafıkların ve Müminlerin davranışlarını sürekli karşılaştırmalı olarak aktarır.

3. Münafıkların sürekli mazeret uydurdukları, (tevbe 94) Allah'ın adına yemin etmekten kaçınmadıkları (tevbe 95), münafıkların çok gizli hareket ettikleri için tanınmadıkları (tevbe 101), münafıkların Mescid yani dini müessese açmaktan da uzak kalmadıkları, açılışına peygamber efendimiz gibi dini referansı olan kimseleri çağırdıkları (tevbe 107-110), Kuran nazil olduğu, okunduğu zaman münafıkların iğrenç yüzlerinin arttıkça arttığı (tevbe 125) ayetlerinde vurgulanır.

4. 104, 112, 117, 118 ayetlerinde tevbe vurgusu yapılır. Zaten Sûrenin isminin tevbe olmasının nedeni Sûre içinde birçok ayetin tevbeden bahsediyor olmasıdır.

5. 117 - 118. ayetler Tebuk gazvesinden geri kalan ve mazeret sunmak yerine tevbe eden üç sahabenin durumundan bahseder.

6. 111. âyette Allah Teâlâ'nın müminlerden cennet karşılığında onların can ve mallarını satın alması anlatılır.

7. 128 - 129. Âyetlerde peygamber efendimizin müminlere karşı ne kadar şefkat ve merhamet sahibi olduğu vurgulanır ve Sûre bu şekilde biter.

Yunus Sûresi

8. Yunus peygamberin kavmi toplu olarak iman eden tek halktır. Sûrede bununla ilgili iki âyet geçmektedir. Sûrenin ana konusu tevhiddir. Tevhidin de yeniden yaratılış kısmı vurgulanmıştır.

9. 75-93. ayetler arasında hazreti Musa'dan ve iman etmeyen firavundan ve onun bedeninin denizden kurtarılıp ibret olarak teşhir edileceği anlatılır.

10. Sûre içinde insanın bazı garip davranışları anlatılır. Peygamberin insan ırkından olmasını benimsememeleri (2), hayrı istemekte acele ettikleri gibi şerri de istemeleri (11), başları derde düşünce Allah'tan yardım istedikleri ama dertlerini Allah giderince başka şeyleri Allah'a ortak koşmaları (12, 21, 22, 23 ve 107) gibi konular bu Sûre de geçmektedir.

11. İnançsızların Kuranın içeriğini beğenmeyince peygamber efendimizden bunu değiştirmelerini talep etmeleri de 15-17 ayetler arasında gündeme getirilmiştir.

12. 37-41. ayetler arasında Kuranın insan tarafından uydurulan bir kitap olmadığı, Allah'tan gelen ilahi sözler olduğu, eğer beşerî bir kitap ise aynısını yapmaları istenmektedir.

13. 62-64 ayetleri arasında Allah'ın velayetini kabul edenlere bir hüzün ve korkunun olmadığı vurgulanır.

14. 107. âyette Allah'tan gelen bir iyiliği kimsenin engelleyemeyeceğini, ondan gelen bir sıkıntıyı ise o istemedikçe kimsenin kaldıramayacağı özellikle vurgulanır.

15. Sûre baştan sona tevhid vurgusu yapar ve Allah'ın hükmü gelinceye kadar sabretmek gerektiği vurgusu yapılarak biter.

Hud Sûresi

16. On birinci cüzde sadece beş âyeti geçmektedir. Sûrenin ana konusu tevhiddir. Birçok peygamber kıssası bu Sûrede geçmektedir.

ON İKİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Bu cüzde iki tane Sûre vardır. Hud Sûresi ve Yusuf Sûresinin bir bölümü.

2. Hud, Âd kavmine gönderilmiştir bir peygamberdir. Putlara tapan ve Allah'a tövbe ve istiğfarı terk eden bir kavimdir. Sonunda helak edilmiştir.

3. Sûre içinde bazı peygamberler ve halkları ile bazı diyalogları önemli yer tutar. Nuh, Hud, Salih, Şuayb, İbrahim, Lut ve Musa peygamberin kıssaları anlatılır.

4. Peygamber efendimizin; benim saçlarıma ak düşüren Sûre tanıttığı Sûredir. Bir önceki Sûre olan Yunus Sûresinde insanların davranışlarından bahsederken bu Sûrede daha çok toplumların davranışlarından bahseder. Zira bir insan toplumun bir parçasıdır. Kendisi gibi azgın ve bozuk birkaç kişi daha buldu mu toplumu da bozar. Sonuç olarak bozulan bir kişi ile değil bozulan bir toplumla karşı karşıya kalırız.

5. 1-24 ayetler arasında peygamber efendimize bazı uyarılar yapılmıştır. Sabırlı olması tavsiye edilmiştir. Gelen vahyi terk etmemesi gerektiği vurgulanmıştır. Sonra gelecek ayetler de peygamber efendimizin örnek alacağı önemli peygamberin hayatlarından ve mücadelelerinden birer kesit sunulacaktır.

6. 25-49 ayetleri arasında hazreti Nuh'un kıssaları anlatılır. Gemi yapması, susuz bir vadide gemi yaptığı için alaya alınması, yüzlerce yıl insanları davet etmesi, büyük azap olan tufan ve selin gelmesi, Nuh'un karısı ve oğlunun iman etmemesi, oğlunun gözleri önünde boğulması, Rabbimizin ona "bu senin oğlun değildir. Zira o çok fesat birisidir" diyerek Nuh'u teselli etmesi, halkın gemiye binen az sayıda mümin hariç tamamının su ile helak edilmesi bu ayetler arasında anlatılır.

7. 50-60 ayetler arasında Hud peygamberden bahseder. Hud peygamberin halkı: bizim ilahlarımız seni çarpmış, diyerek gülünç bir duruma düştüler.

8. 61-68 ayetler arasında Semud kavmine peygamber olarak gelen Salih peygamberden söz edilir. Salih, peygamber olduktan sonra ona şöyle dediler: Sen önceden çok aranan, sevilen bir adamdın. Bu emir verme, yasaklama, nasihat verme gibi şeyler yaptıktan sonra aramız bozuldu. Esasen hocalar herkes tarafından sevilen sayılan insanlar olamaz. Dine imana saygılı olan insanlar hocaları sever ama dine imana karşı olanlar ise hocalardan nefret eder.

9. 69-76 ayetler arasında hazreti İbrahim'den bahsedilir. Onun evine insan suretinde meleklerin gelmesi, İbrahim'in onları tanımadığı için onlara etli yemek hazırladığı, aslında bu meleklerin İleride yaşayan Hazreti Lut'un halkını helak etmek için görevli melekler olduğu, İbrahim'in İshak ile müjdelenmesi bu ayetlerde söz edilir.

10. 77-83 ayetler arasında ise Hazreti Lut ve onun helak edilen halkından bahsedilir. Hazreti Lut'un peygamber olarak görev aldığı yerdeki insanlar cinsel açıdan sapık bir toplumdu. Hazreti Lut bu ahlaksız toplumu ıslah etmeye çalışmış ama çok azı hariç kimse iman etmemiş, ahlaksızlıktan vaz geçmemişlerdi.

11. 84-95 ayetler arasında ise Medyen halkına peygamber olarak gelen Şuayb peygamberden bahsedilir. Özellikle ölçü ve tartıda hile yapan, sahtekarlık yapan, ticarete ahlaksızlık katan, insanların mallarını haksız yere gasp eden bir topluma peygamber olarak Şuayb gelmiş ve halk uyarı ve emirlere kulak asmamıştır.

12. 96-110 ayetler arasında ise Hazreti Musa'dan ve onun laf anlamaz, söz dinlemez, kalın kafalı toplumundan bahsedilir.

13. 111-123 ayetler arasında ise şu konularda uyarılar ve tavsiyeler yapılır ve Sûre biter. Burası Sûrenin sonuç kısmıdır. Tüm kıssaların Hikmetleri ve amaçları

anlatılmıştır. Sana emir edildiği gibi dosdoğru ol, zalimlere yakınlık gösterme, günün başında, sonunda, ortasında, gecenin başı ve sonunda namaz kıl (beş vakit namazın farziyeti için delil olarak gösterilen âyet), iyi toplumların helak edilmeyeceği, göklerin ve yerin gizli bilgileri Allah'a ait olduğu, sadece ona tevekkül etmek gerektiğinde bu sonuç kısmı ayetlerde anlatılır.

Yusuf Sûresi

14. Kıssaların en güzeli olarak Kuran'ın bahsettiği sûredir.

15. Yakup peygamber, Yusuf peygamber ve Yusuf'un kardeşleri arasındaki olaylar anlatılır. İçerisinde yüzlerce hikmet ve ders olan bir sûredir.

16. 1-14 ayetler arasında Yusuf'un gördüğü rüya, rüyasını babasına anlatması, kardeşlerin bu rüyadan haberdar olması, kardeşlerin onu öldürmek için planlar yapması anlatılır.

17. 15-22 ayetler arasında Yusuf'un kardeşlerinin akşam vakti ağlayarak eve gelip Yusuf'u kurdun yediği şeklinde yalan söylemeleri, Yakup peygamberin engin sabrı, diğer yandan Yusuf'u kuyudan çıkaran bir grubun onu köle olarak satmaları, Yusuf'u şehrin nüfuzlu bir kişisinin satın alması olayları anlatılır.

18. 23-35 ayetler arasında gençlik çağına gelen Yusuf'un kadınlar tarafından sürekli taciz edilmesi, Yusuf'un da bu tür olaylardan kurtulmak için rabbinden cezaevine girmek istemesi ve Rabbinin bu isteği kabul etmesi anlatılır.

19. 36-42 ayetler arasında ise Yusuf ile birlikte iki kişinin daha cezaevine girmesi, bunların rüya görmesi ve Yusuf'un bu rüyaları tabir etmesi anlatılır.

20. 43-52 ayetler arasında kralın rüya görmesi, bu rüyayı kimsenin tabir edememesi, bunun tabiri için yıllardır cezaevinde kalan Yusuf'a müracaat etmeleri, Yusuf'un rüyayı tabir etmesi, kralın Yusuf için af çıkarması ama Yusuf'un afla değil de temiz bir şekilde çıkmak için cezaevine girmesine neden

olan olayın araştırılmasını istemesi, kadınların Yusuf'a attıkları iftiraları kabul etmesi ve Yusuf'un afla değil de alnının akıyla cezaevinden çıkması anlatılır ve cüz biter.

ON ÜÇÜNCÜ CÜZÜN ÖZETİ

1. Cüz Yusuf Sûresi 53. ayetle başlayıp İbrahim Sûresi 52. ayetle biter. Arada Ra'd Sûresi de vardır.

2. 53-57 ayetler arasında Yusuf peygamberin kralın yaptığı inceleme sonucunda suçsuz yere hapis yattığı anlaşılmış, böylesine edepli, iffetli ve güvenilir birinin devlet yönetimine alınmasından söz edilir ve Yusuf peygamber Mısır'ın hazine bakanı olur. Tarımdan sorumlu devlet bakanı gibi bir sorumluluk da olabilir.

3. 58-78 ayetler arasında ülkede kıtlıktan nasibini alan Yakup peygamberin yaşadığı yerden Mısır'a tahıl almaya gelen Yusuf'un kardeşlerinden bahsedilir. Yusuf'un kardeşleri Yusuf'u tanımazlar. Yusuf ise onları tanır. Onlara ikram eder, tahıllarını verir ve ücretlerini de yüklerinin içine koyar. Ayrıca diğer kardeşleri gelmeden bir daha ki sefere tahılı eksik vereceğinizi ancak kardeşleri de gelirse tam vereceğini söyler. Bünyamin de Mısır'a gelir. Kardeşleri onu yalnız bırakır. Yusuf onunla ilgilenir ve kardeşi olduğunu söyler. Kardeşlerine bir oyun yaparak Bünyamin'i yanında tutar. Kardeşleri babalarına karşı aşırı derecede güven zaafına uğrarlar.

4. 79-101 ayetler arasında Yakup peygamberin Mısır'a gelmesi, çocuklarını bir arada görmesi, Yusuf'un rüyasının hak çıkması, Yusuf'un, kardeşlerini bağışlaması anlatılır. Uzun yıllardır ama olan Yakup peygamberin gözleri de Yusuf'un gömleğin vesilesiyle açılır. Yüz birinci ayetle Yusuf kıssası biter.

5. 102-111 ayetler arasında Sûrenin mesajlarına vurgu yapılır. Sonuç bölümüdür. Tüm bu kıssalarda akıl sahibi kimseler için ibretler vardır. Bunlar uyduruk kıssalar değildir, ayeti ile Sûre biter.

Ra'd Sûresi

6. Ra'd gök gürültüsü demektir. Gök gürültüsünün Allah'a tesbih ettiği/kendisine verilen görevi yerine getirdiği anlatıldığı için Sûre bu isimle bilinmektedir.

7. Sûre 43 ayettir ve ana konusu tevhiddir. Kuran'a ve peygamberlere iman ve Allah'a ibadet etmekten söz edilir.

8. 1-4 ayetler arasında yer ve gök nimetlerinden bahsedilir. Hepsinin insanın hizmetine verildiği vurgulanır. Türlü türlü yiyeceklerin yaratıldığı ve bazılarının daha iyi olduğu dördüncü âyette vurgulanır.

9. 5-18 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Allah'ın her şeyi bildiği, her canlı ve cansızın Allah'ın emrine amade olduğu, meleklerin Allah'ın emirlerini sürekli yerine getirdiği, göklerde ve yerde Allah'tan başka ilah olmadığı, ondan başka kimsenin fayda ve zarar veremeyeceği, gökten su indirenin Allah olduğu anlatılır.

10. 19-29 ayetler arasında ise müminlerin özelliklerinden bir kısmı anlatılır. Sözlerinde duran, akraba ziyaretini koparmayan, sabır gösteren, namaz kılan, infak eden, kötülüğü iyilikle savan kimselerdir. 28. âyette Allah'a yönelen kimselerin, iman eden ve kalpleri Allah'ın zikri ile mutmain olan kimseler olduğu vurgulanır.

11. 30-43 ayetleri arasında peygamber efendimize bazı tavsiyelerde bulunulmuştur. 31. ayette Kuran ile dağların yürütülmeyeceği, yerin parçalanmayacağı anlatılır. 40. ayette peygamber efendimize senin görevin tebliğ etmektir, denilir. Kafirlerin, müşriklerin hile ve tuzaklarına aldırış etmemesi gerektiği vurgulanır.

İbrahim Sûresi

12. 52 ayettir. 35-41 ayetler arasında Hazreti İbrahim'in, ailesini alıp Kabe'nin yanına bırakıp onlar için dua etmesi anlatılır.

13. Sûrenin ana konusu tevhiddir. İlk dört âyette Kuran'ın karanlıklardan aydınlığa çıkaran bir kitap olduğu, dünya hayatını ahiret hayatına tercih edenlerin yanlış yolda olduğu ve her peygamberin gönderildiği toplumla aynı dili konuştuğu anlatılır.

14. 5-18 ayetler arasında başta hazreti Musa olmak üzere diğer peygamberlerin mücadelesi kısaca anlatılır. Peygamberlerin sürgüne gönderilmek ile tehdit edilmesi, toplumda itibarsızlaştırma faaliyetlerine maruz bırakılmaları, peygamberlerin tevekkül edip, sabır göstereceklerini söylemeleri ve kafirlerin işlerinin fırtınanın önündeki kül misali anlamsız ve değersiz olduğu anlatılır.

15. 19-27 ayetleri arasında kafirlerin şeytanın oyununa geldiği, şeytanın ise "beni kınamayın kendinizi kınayın" cevabına maruz kalmaları, güzel sözün yani tevhid sözünün kökü sağlam dalları göğe erişmiş güzel bir ağaç gibi olduğu, kötü sözün yani şirkin ise kötü bir ağaç gibi olduğu anlatılır.

16. 28-34 ayetler arasında nimete karşı nankör davranan kafirlerden, insana her türlü nimet verilmiş olmasına rağmen yine de nankör olduğu, yerde ve gökte ne varsa insana hizmet için yaratıldığı vurgulanır.

17. 35-41 ayetler arasında Hazreti İbrahim'in ailesini alıp Kabe'nin yanına bırakıp gitmesi ve oranın bereketli olması, çocuklarının namaz kılan kimselerden olması ve anne babasının bağışlanması için dua etmesi anlatılır.

18. 41-52 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın, zalimlerden habersiz olmadığı, onları belli bir zamana kadar bekleteceği ama büyük bir azap ile cezalandıracağı anlatılır. Son ayetlerde Kuran'ın bir uyarı olduğu söylenir ve cüz biter.

ON DÖRDÜNCÜ CÜZÜN ÖZETİ

1. Bu cüzde iki tane Sûre vardır. Hicr Sûresi ve Nahl Sûresi

Hicr Sûresi

2. Hicr Hazreti Salih'in kavminin yaşadığı yerin ismidir. Sûre 99 ayettir. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

3. 1-25 ayetler arasında Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş olduğu ve Allah tarafından korunacağı anlatılır. Müşriklerin, inanmak istemeyenlerin hakikati gözleriyle dahi görseler inanmayacakları da vurgulanır.

4. 26-48 ayetler arasında insanın yaratılış kıssası anlatılır. İblis'in Adem'e saygı secdesi yapmadığı, bundan dolayı lanete uğradığı, ona İhlaslı insanlar hariç herkesin uyacağı ama ceza olarak da cehenneme girecekleri özellikle vurgulanır.

5. 49-77 ayetler arasında ise Hazreti İbrahim'e gelen meleklerden bahsedilir. Bu melekler insan suretinde gelirler. Hazreti İbrahim bunların melek olduğunu bilmediği için onlara etli bir yemek yapar. Sofrayı kurar. Melekler yemek için ellerini sofraya uzatmazlar. Hazreti İbrahim onların melek olduğunu anlar ve korkar. Onlar ise korkmaması gerektiğini söylerler. Lut'un halkını helak etmek için görevli melekler olduklarını söylerler. Ve oradan da Lut peygamberin yanına giderler. Ayetlerin devamında Lut'un yanına gittiklerini onunla konuştukları, sabah erkenden şehri terk etmesi gerektiğini söylerler. Lut ve iman eden bazıları şehri gizlice terk ederler. Lut'un karısı da iman etmediği için o da azaptan nasibini alır.

6. 78-90 ayetleri arasındaki ise sûrenin de ismi olan Hicr halkının azap edilmesinden bahsedilir. Hazreti peygambere, bunlar için üzülmeye değmeyeceği uyarısı yapılır.

7. 91-99 ayetleri arasında Kuran'ı bölük pörçük yapanlara yani birazını kabul edip birazını kabul etmeyenlere hesap sorulacağı anlatılır. Son nefesini verinceye kadar Rabbine ibadet et, denilerek Sûre biter.

Nahl Sûresi

8. Nahl bal arısı demektir. 68. Âyette bal arısına bal yapma görevi verildiği geçer. Sûre bu isimle meşhur olmuştur.

9. 128 ayettir. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

10. 1-22 ayetleri arasında Allah Teâlâ'nın yarattığı canlılardan söz edilir. Değişik türde canlıların insanın hizmetine verildiği vurgulanır. Ayrıca suların da Allah'ın izniyle bulutlardan geldiği, göklerin ve yerin üstünde bulunan her şeyin insanın hizmetine verildiği de anlatılır. Deniz ürünlerine vurgu yapılır ve sonrasında bunları Allah yarattı ama Allah yerine koyduğunuz tanrılar hiçbir şey yaratmadı denilerek tevhide vurgu yapılır.

11. 23-34 ayetler arasında ise bazı insanların hem kendi günahlarının hem de başkasının da günahına ortak olacağı, iyilerin canını almakla görevli rahmet meleklerini, kötülerin canını almakla görevli azap meleklerinin olduğu anlatılır.

12. 35-64 ayetler arasında müşriklerin bazı davranışlarına değinilir. Onların yanlış yolda oldukları, bir ilah varken birden fazlasına hangi akılla inandıklarına taaccüp edilir.

13. 65-72 ayetlerde Allah Teâlâ verdiği bazı nimetlerden söz eder. Yağmur, bal, değişik türde canlılar, evlat, torun gibi nimetler bahsedilir.

14. 73-77 ayetler arasında Allah Teâlâ örnekler vererek doğru yolda olan ile yanlış yolda olanların bir olmadığını anlatır.

15. 78-89 ayetler arasında Allah Teâlâ verdiği başka nimetlerden söz eder. Bir bebeğin öğrenme kabiliyeti, kuşların uçması, evlerden, yün nimetinden ve

benzeri nimetlerden söz edilir. Kafirlerin bu nimetleri görmezden geldiği anlatılır.

16. 90-100 ayetler arasında ise Allah Teâlâ verdiği nimetlere karşılık insanlardan istediklerini açıklar. Adil olun, iyi davranın, yakın akrabaya yardım edin. Fuhuştan uzak durun. Sözlerinizi yerine getirin. Allah'ın âyetlerini ucuz değerlere değiştirmeyin vb.

17. 101-110 ayetler arasında Kuran'ın Allah'ın izniyle indiği, değiştirmek sadece onun elindedir. İnançsızların Kuran'ın ilahi değil de beşeri bir kitap olduğunu iddia etmeleri, imamı olduğu halde baskı gören ve kalbi imanla dolu olanların ağızlarından çıkan sözlerin imanlarına zarar vermeyeceği anlatılır.

18. 111-119 ayetler arasında Allah'ın verdiği nimetlere karşılık nankör olan toplumların azap göreceği, Allah'ın bu kadar nimet vermesinin yanı sıra domuz gibi, kan gibi, leş gibi şeyleri de haram kıldığı anlatılır.

19. 120-128 âyetler arasında ise Hazreti İbrahim'in tek başına bir ümmet olduğu, zira her nimete karşılık şükreden biri olduğu anlatılır. Ayrıca Rabbin yoluna hikmetle, güzel öğütler ile çağrılması gerektiğinde de vurgulanır. Sabır ve takva tavsiye edilerek Sûre ve cüz biter.

ON BEŞİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Bu cüzde iki tane Sûre vardır. İsra Sûresi ve Kehf Sûresinin bir bölümü

İsra Sûresi

2. İsra Sûresi Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu ahlaktır. İçinde tevhid ile ilgili birçok âyet de vardır. 111 ayettir.

3. İsra, peygamber efendimizin Mekke'den Kudüs'e olan yolculuğunun ismidir. Sûrenin başında bu olaydan söz edilir.

4. Sûrenin her ayeti neredeyse birbirinden bağımsızdır. Her ayetin tek tek not alınması gerekir. Her biri kendi başına bir derstir. Sûrenin içinden bazı ayetler seçerek ne kadar büyük Hikmetler içeriğini yakından görelim.

5. Bu Kuran gerçekten en doğru yola iletir. 9

6. İnsan hayırlı şeyleri istediği gibi şerli şeyleri de ister. 11

7. Biz bir halkı helak etmek istediğimiz zaman oranın mütref yani aşırıya kaçan zenginlerini idareci yaparız. Onlar görevlerinde fasıklık ederler. Böylece azap onlara müstahak olur. 16

8. Dünya hayatını isteyene dünya hayatı, ahiret hayatı isteyene ahiret hayatı veririz. 18-19

9. Anne babana "üff" bile deme 23

10. İsraf etme, cimri olma. Çocuklarınızı geçim kaygısı yüzünden öldürmeyin. Zinaya yaklaşmayın. Kimseyi öldürmeyin. Yetim malını yemeyin. Ölçü tartıda adil olun. Seni alakadar etmeyen bilginin peşinden koşma. Yer yüzünde kibirli bir şekilde yürüme.. 26-38

11. Kullarıma söyle en güzel sözlerle konuşsunlar. 53

12. Denizde size bir sıkıntı dokunsa sadece Allah'a yalvarır, sizi kurtarınca da ondan yüz çevirirsiniz. 67

13. Eğer biz seni korumasaydık az da olsa onlara meylederdin. 74

14. Kuran şifadır. İnsana nimet verince nankörlük yapar. Herkes kendi karakterine uygun hareket eder. 81-84

15. İman etmeyecek olan birine yeri göğü yarsan, altına çevirsen yine de iman etmez. 90-94

16. Göklerin ve yerin hazineleri elinizde olsa fakirlik korkusu yüzünden kimseye bir şey vermezdiniz. 100

17. Allah'ın güzel isimleri vardır. Hamd Allah'a aittir. 110-111

Kehf Sûresi

18. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir. İçerisinde beş tane önemli kıssa vardır. Sûrenin de ismi Kehf kıssası en meşhurudur. İmanlarını korumak için yurtlarını terk eden ve bir mağarada gizlenen bir grup gençten söz edilir.

19. Sûredeki beş kıssa: Mağara arkadaşları kıssası, bahçe sahipleri kıssası, Hazreti Adem'in yaratılış kıssası, Hızır-Musa kıssası ve Zülkarneyn kıssası

20. 9-27 ayetler arasında mağara arkadaşları kıssası anlatılır.

21. 32-45 ayetleri arasında bahçe sahipleri kıssası anlatılır.

22. 50. âyette yaratılış kıssası özet olarak geçer.

23. 60-82 ayetler arasında ise Hızır-Musa kıssası anlatılır.

ON ALTINCI CÜZÜN ÖZETİ

1. Bu cüzde Kehf Sûresinin ve devamı ve iki tane Sûre vardır. Meryem Sûresi ve Taha Sûresi

2. Kehf Sûresinin son bölümünde (75-82) Hızır-Musa kıssasının Hikmetleri anlatılır. Son olarak doğu ve batı taraflarına giden Zülkarneyn kıssası (83-98) anlatılır. Kıssalar burda biter.

Meryem Sûresi

3. Sûre 98 ayettir. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

4. 1-15 ayetler arasında Zekeriya peygamberin duasının kabul edilmesi anlatılır. Uzun Sûredir çocuk sahibi olmayı bekleyen Zekeriya peygamberin Yahya isminde bir çocuğu olur. Duadan ve Allah'tan ümit kesmemek lazım.

5. 16-40 ayetler arasında Sûrenin de ismi olan Meryem'den bahseder. Mucizevi bir şekilde Hazreti İsa'ya hamile kalan ve onu doğurup halkının yanına gelmesi, halkın bu duruma karşı çıkması bunun üzerine Hazreti İsa'nın bebek iken konuşması anlatılır.

6. 41-50 ayetler arasında Hazreti İbrahim'in, babasına nasihat etmesi anlatılır. Babasına şeytana tapmaması gerektiği, Rahman'ın merhametine sığınması gerektiğini söyler. Babası ise İbrahim'in kendisini terk etmesi aksi halde onu öldüreceğini söyler.

7. 51-53 ayetleri arasında kısaca Musa'dan, 54-55 ayetler arasında İsmail'den, 56-56 ayetler arasında ise İdris peygamberden bahseder. Devamında ise bu peygamberlerden sonra gelen kuşağın önce namazı terk ettikleri, şehvetlerinin peşinden koştukları vurgulanır. 8. 61-98 ayetler arasında ise tevhid içerikli ayetler geçer. Allah'ın çocuk sahibi olmadığı, noksanlıktan münezzeh olduğu, Allah'a eş koşanların ve ona çocuk ve acziyet isnat edenlerin büyük bir azap

görecekleri anlatılır. 9. Meryem Sûresinde Rahman kelimesinin çok defa zikredilmesi de dikkat çekicidir.

Taha Sûresi

10. Sûre 135 âyettir. Sûre yoğun olarak Hazreti Musa'dan bahseder.

11. 2. Âyette Kuran'ın insanın bedbaht olması için nazil olmadığı geçer.

12. 25-35 ayetler arasında hazreti Musa'nın duası geçer. Rabbim, kalbime genişlik ver. İşlerimi kolaylaştır. Dilimdeki bağı çöz..

13. 44. âyette hazreti Musa ve Harun'a firavuna gitmeleri, onunla konuşurken sert bir uslüp kullanmamaları vurgulanır.

14. 56-76 ayetler arasında hazreti Musa ve sihirbazlar olayı anlatılır. Sihirbazlar Musa'nın sihir yapmadığını anladıkları için iman ederler.

15. 77-99 ayetler arasında Musa'nın mucizevi olarak denizi yararak geçmesi, firavun ve askerlerinin denizde boğulması, İsrail oğullarına çölde nimetlerin hazır geldiği, Hazreti Musa'nın Tur dağına gidip Rabbinden vahiy alması, döndüğü zaman ise kavminin puta tapmaya başladığını görmesi, Sâmiri isimli bir kişinin toplumu şirke bulaştırdığı için sürgün edildiği olaylar anlatılır.

16. 100-115 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir.

17. 116-123 ayetler arasında hazreti Adem'in yaratılış kıssası anlatılır.

18. Allah'ın öğütlerine kulak asmayanların sıkıntılı bir hayat yaşayacakları 124, Kuranın emirlerine bir müddet uyup sonra onu terk edenlerin kıyamet günü kör olarak diriltilecekleri 125-127, imtihan gereği kendisine bir sürü mal mülk verilen kimseye imrenilmemesi gerektiği 131, ailene namazı emret ve bunda sabır göster emri 132, ve diğer uyarı ve tavsiyeler ile cüz biter.

ON YEDİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Bu cüzde iki tane Sûre vardır. Enbiya Sûresi ve Hac Sûresi

Enbiya Sûresi

2. Enbiya, peygamberler demektir. Sûre içinde bazı peygamberler zikredilmiştir. Sûrenin ana konusu tevhiddir.

3. 1-15 ayetler arasında kıyametin yakın olduğu halde insanların boş şeyler ile meşgul olduğu, Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş bir kitap olduğu, peygamberin kendi isteğiyle değil de Allah'ın seçmesi ile gerçekleştiği ve hakkı bile bile inkâr edenlerin cezalandırılacağı anlatılır.

4. 16-33 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Yeri göğü boşuna yaratmadığı, göklerde ve yerde Allah'tan başka ilah olsaydı düzenin bozulacağı, Allah'ın çocuk sahibi olmadığı, dağların Allah tarafından yerin düzgün durması için sabitlenmiş olduğu gibi Allah'ın varlığının ve birliğinin vurgusu yapılır.

5. 34-50 ayetler arasında ise herkesin ölümlü olduğu, peygamberlerin bile ölümlü olduğu, peygamberi inkâr eden ya da onunla alay edenlerin cezalandırılacağı, peygamberi yalanlayanların tarihin her döneminde olduğu, peygamberin görevinin sadece uyarmak olduğu, uyarılara kulak vermeyenler için terazi kurulacağı ve günahkârların cezalandırılacağı anlatılır.

6. 51-73 ayetler arasında Hazreti İbrahim'in putları kırması, gözü dönmüş müşriklerin kendilerine sahip çıkamayan putların adına İbrahim'i ateşe atarak cezalandırmak istemeleri, ateşin Allah'ın emriyle İbrahim'i yakmadığı anlatılır.

7. 74-75 ayetler arasında Hazreti Lut'un pisliğin içine bulaşmış bir toplumdan Allah'ın izniyle kurtulduğu, 76-77 ayetler arasında ise Hazreti Nuh'un kurtulması anlatılır.

8. 78-82 ayetler arasında ise Dâvud ve Süleyman peygamberden bahsedilir. Onların derin bir anlayış sahibi oldukları, rüzgârın, madenlerin ve Şeytanların bile Süleyman peygamberin emrinde olduğu anlatılır.

9. 83-92 ayetler arasında Eyyup peygamberin şifa bulması, Yunus peygamberin dua ve istiğfarda bulunduğu için balinanın karnından sağ salim çıkarıldığı, Zekeriya peygamberin duasının kabul edildiği ve Meryem'in iffetli bir hanımefendi olduğu geçer.

10. 93-112 ayetler arasında ise insanların dinlerini bölük pörçük ettiği, kıymetin yakın olduğu, yecuc ve mecuc denilen bir canlının kıyamete yakın ortaya çıkacağı, kıyametin koparken göğün kâğıdın katlanması gibi katlanacağı, Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in alemlere rahmet olarak gönderildiği anlatılır ve Sûre biter.

Hac Sûresi

11. 78 ayettir. İçerisinde Hac ile ilgili bazı ayetler olduğu için bu isimle bilinmektedir. Medine'de nazil olmuştur.

12. 1-13 ayetler arasında öncelikle kıyametin kopacağı, kıyamet koptuğu zaman insanların sarhoşlar gibi yalpalayarak hareket edeceği, insanların sudan, kandan, etten, kemikten yaratıldığı, yoktan yaratılan bir canlının öldükten sonra yeniden hayat bulmasının daha kolay olacağı, bazı insanların bilgisizce Allah hakkında konuştukları, bazılarının da yarım yamalak iman ettiği, başına iyilik gelirse iman ettiği, kötülük gelince de Allah'ı suçladığı ve insanların zararı olan şeylere ibadet ettiği anlatılır.

13. 14-24 ayetler arasında iman edenlerin cennet ile mükafat göreceği, iman etmeyenleri ise azap göreceği, yerde gökte ne kadar canlı ve cansız varsa hepsinin Allah'a itaat ettiği anlatılır. Allah'ın değer vermediği kimseye kimsenin değer katamayacağı geçer (18)

14. 25-37 ayetler arasında Kâbe, hac, haccın mana ve maksadı, hacda kesilen hayvanların kesilme amacının et olmadığı, ibadetlerde takvanın esas olduğu, şeklin ise takvaya işaret ettiği gibi konular geçer.

15. 38-51 ayetler arasında ise ilk cihat izni gelir. Müslümanların belli bir güce ve birliğe sahip olduktan sonra zulme sessiz kalmamaları gerektiğinde vurgulanır.

16. 52-55 ayetler arasında peygamberlerin vahiy alırken şeytanın da desiselerine maruz kaldığı ancak Allah'ın bu desiselere fırsat vermeyip vahyini koruduğu anlatılır. Bu durumun müminlerin imanını artırdığı, kafirlerin de şüphelerini artırdığı vurgulanır.

17. 56-72 ayetler arasında yönetimin sadece Allah'a ait olduğu, kıyamet koptuktan sonra kimsenin onun izni olmadan konuşmayacağı, müminlerin cennet ile, kafirlerin de cehennem ile bir son ile karşı karşıya geleceği anlatılır.

18. 73-78 ayetler arasında ise Allah dışında hiç kimsenin bir sinek dahi yaratmaya güç yetiremeyeceği, Allah'ın istediği kimseye peygamberlik verdiği, Allah'ın varlığına ve birliğine inananların isimlerinin MÜSLÜMAN olduğu, bu ismin eskiden beri Allah tarafından verildiği, Allah'ın bizim Mevla'mız olduğu vurgusu yapılır ve Sûre de cüz de biter.

ON SEKİZİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Bu cüzde Müminun ve Nur Sûresinin tamamı ile Furkan Suresinin bir kısmı var.

Müminun Sûresi

2. Müminun, inananlar demektir. Sûrenin 1-11 ayetleri arasında müminlerin özelliklerinden bahseder ve bunları yerine getirenlerin kurtulduğu, Firdevs cennetine nail olacakları anlatılır. Sûre Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

3. 12-16 ayetler arasında ise insanın yaratılış aşamaları anlatılır. Bir damla sudan, kandan, etten ve kemikten yaratılan insanın öldükten sonra yeniden yaratılacağı anlatılır.

4. 17-22 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın verdiği bazı nimetlerden söz edilir. Gökler, su, değişik renk ve tatlılıkta yiyeceklerin insan için yaratıldığı vurgulanır.

5. 23-34 ayetler arasında ise Hazreti Nuh'un Allah'ın emriyle ve gözetiminde gemi yapması ve inanan bir miktar insan ile bazı hayvan türlerinin gemiye bindirilmesinden söz edilir.

6. 35-44 ayetler arasında ise ölümden sonraki hayata inanmayanların kurumuş kemikleri göstererek bunların yeniden hayat bulmaları imkansızdır demeleri, bunun üzerine Rabbimizin onlara cevap vermesi anlatılır. Yoktan var edilen, yaratılan bir insan yaratıldıktan sonra ölse yeniden dirilemez mi?

7. 45-56 ayetler arasında ise Hazreti Musa'dan ve kavminden kısaca söz edilir. Sonuç olarak da bunların hepsi bölük pörçük oldular, peygamberlerini yalanladılar, onlara verdiğimiz nimet ve rızıklar onlara verdiğimiz değeri göstermez diyerek konu biter.

8. 57-61 ayetler arasında hayır yolunda koşturan müminlerden bahsedilir.

9. 62-118 âyetler arasında ise konu bütünlüğü gözükmektedir. Müşriklerin ahiretin varlığı hakkındaki şüpheleri, peygamberin gerçekten peygamber olup olmadığı konusundaki şüpheleri ve itirazları, ölüm sonrası hayat olan cennet ve cehennem hakkındaki itirazları ile Allah Teâlâ'nın verdiği cevaplar vardır. Müşriklerin yeri göğü yaratanın Allah olduğuna iman etmelerine rağmen ona şirk koşmaları, öldükten sonra yeniden dünyaya gelmek isteyip de Allah'ın buna izin vermeyeceği, ceza çekenin kendi yaptıkları yüzünden ceza çekeceği gibi tevhid içerikli ayetler geçer.

Nur Sûresi

10. Medine'de nazil olmuş ve ana konusu ahlaki değerleri korumak ile adabı muaşerettir. Özellikle kadınların öğrenilmesi tavsiye edilen Sûredir.

11. 1-10 ayetler arasında zina gibi büyük günahın cezasından söz edilir. Zina günahı işleyen kişi bunu itiraf etmemeli ve sağda solda dile getirmemelidir. Allah Settardır yani günahları örten demektir. Kul, günahı ile övünme diğerleri sürece Allah onu rezil etmez. Kişi bol bol tevbe etmeleridir. Zaten 10.ayette Allah'ın tövbeleri çokça kabul ettiği ifadesi geçer.

12. 11-26 ayetler arasında ise Hazreti Aişe'ye atılan iftiranın konusu geçer. Allah Teâlâ burada müminlerin ciddi bir şekilde uyarır. Kulaktan dolma bilgilerle kimsenin iffeti hakkında söz söylenmemesi gerektiğini söyler. Bunu yapanların Allah'ın gazabına duçar olacakları ve dünyada da seksen kırbaç cezası ile cezalandırılacakları anlatılır. Allah'ın tövbeleri kabul eden olduğu ve bu gibi işlerden uzak durulması gerektiğini de bu ayetlerde görürüz.

13. 27-34 ayetler arasında bir yere girerken izin alarak girme, selam vererek girme, erkeklerin gözlerini bakmaları caiz olmayan yere dikmemeleri, kadınların örtünmesi, bekarların biran önce evlendirilmeleri, evlilik yapma imkanı olmayanların da iffetli davranmaları gerektiği geçer.

14. 36-40 ayetler arasında Sûrenin ismi de olan Nur ayeti geçer. Allah göklerin ve yerin Nurudur.. Allah'ı zikretmek, ticaretin müminleri zikirden, namazdan, zekât vermekten alıkoymayacağı anlatılır.

15. 41-46 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Yerde ve gökte ne varsa onu tesbih eder, o bulutlardan su indirir, geceyi ve gündüzü o düzene koydu ve her türlü hayvanı yarattı.

16. 47-57 ayetler arasında peygambere itaat etmenin önemi, peygambere itaat etmenin Allah'a itaat etmek olduğu önemle vurgulanır.

17. 58-61 ayetler arasında ise çocukların anne ve babalarının ev ve odalarına izin almadan girmemeleri gerektiği, yaşlı kadınların başlarını örtmede biraz esnek davranabileceği, evlerinde yemek için izin istemeye gerek duyulmayan kimseler ile ilgili konular geçmektedir.

18- 62-64 ayetler arasında ise müminlerin toplu işlerde izin almadan kaytarmamaları, peygamberi çağırırken, ondan söz ederken sıradan bir insandan söz eder gibi söz edilmemesi gerektiği ve son olarak göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'a aittir vurgusu yapılarak Sûre biter.

Furkan Sûresi

19. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhid ile ahlaki konulardır.

20. 1-20 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden, ondan başka ilah olmadığından, ilah olarak kabul edilenlerin fayda veya zarar veremeyeceğinden söz edilir. Müşriklerin peki hakkındaki şüpheleri, peygamberine insan olarak kabul etmekte zorlandıkları, yemek yiyip içen, çarşı pazarda geçim derdine düşen bir kişinin peygamber olamayacağını iddia ederler. Cehennemin uğultusunun çok uzaklardan bile duyulacağı, bunun için cehenneme götürecek

amellerden uzak durmaktan, son olarak da tüm peygamberlerin insan olduğu vurgusu yapılır ve cüz biter.

ON DOKUZUNCU CÜZÜN ÖZETİ

1. Furkan Sûresi 21. ayetle başlar. Sonrasında Şuara Sûresi gelir. Bu Sûre de bittikten sonra Neml Sûresi gelir ve Neml Sûresi 55. ayetle cüz biter.

2. Furkan Sûresi 21-34 ayetler arasında ana konu Kuran'dır. Peygamberi tekzip etmeleri, insan peygamber yerine melekten bir peygamber talep edilmesi, peygamber efendimizin: Ya Rab, bu halkım Kuran'ı terk etti, diye şikâyette bulunması, her peygamberin mutlaka azılı düşmanlarının olduğu gibi konular işlenmiştir.

3. 35-44 ayetler arasında Peygamberi, Onun getirdiği hakikatleri tekzip eden halkların helak edildiği ve kendi arzularını ilah edinenlerin akılsızlar olduğu vurgulanır.

4. 45-62 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Gölgeyi uzatması, gecenin dinlenme, gündüzün de aktivite/çalışma zamanı olduğu, rüzgârın Allah'ın rahmeti olduğu, denizlerin tatlı ve acı olduğu gibi nimetler anlatılır. Tüm nimetlerin yegâne sahibi Allah olmasına rağmen insanların Allah'ı bırakıp da başka tanrılara tapmaları da ayetler arasında anlatılır.

5. 63-77 ayetler arasında ise Rahman'a kulluk yapanların özellikleri anlatılır. Buna göre müminler yer yüzünde ağır adımlarla yürür, cahillerden yüz çevirir, gece vakti namaz kılar, cehennem azabına karşı dua eder, infak ettikleri zaman aşırılığa ve cimriliğe gitmezler, Allah'tan başkasına ibadet etmezler, adam öldürmez, zina etmez, yalan şahitlik etmez, boş şeylerden nazikçe uzaklaşır, Rablerinin ayetlerini duydukları zaman kör ve sağır kesilmez ve Rabbimiz bize eşlerimizden ve çocuklarımızdan bize göz aydınlığı nasip et, bizi Muttakilerin imamı kıl, diye dua ederler. De ki: ibadetiniz /duanız olmasa idi rabbiniz ne diye değer versin, ayeti ile Furkan Sûresi biter.

Şuara Sûresi

6. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir. Peygamberlerin mücadelesi yoğun olarak anlatılır. Helak olan kavimlerin helak edilme gerekçeleri anlatılır.

7. İlk ayetlerde iman etmeyenlerin peşinden üzülmeye değmeyeceği vurgulanır.

8. 10-68 âyetleri arasında Hazreti Musa'dan ve iman etmeyen firavundan ve ona türlü türlü sıkıntılar çıkaran halkından bahsedilir.

9. 69-104 ayetlerin ilk bölümünde hazreti İbrahim'in duasına yer verilir. Beni yaratan, rızık veren, şifa veren odur. İkinci bölümünde ise imansız bir şekilde ölen birisine kimsenin şefaat edemeyeceği, hiçbir samimi dostunun kalmayacağı vurgulanır.

10. 105-122 ayetler arasında Hazreti Nuh'un mücadelesi anlatılır. Yıllar süren davet ve tebliğine rağmen çok az kişi iman etti. Bunlar bir gemi yaptılar. Allah Teâlâ günlerce yağan yağmurlar gönderdi ve bu halkı helak etti. Nuh'un karısı ve oğlu iman etmediği için onlar da boğulanlardan oldular. Kafirler Hazreti Nuh'a dediler ki: Yanındaki fakirleri uzaklaştır, biz gelelim. Hazreti Nuh: Ben müminleri kovmam diyerek onlara cevap vermiştir.

11. 123-140 ayetler arasında Hazreti Hud ve onun iman etmeyen kavmine değinilir. Kavmi diyor ki: Yeter artık, bize vaaz etsen de etmesen de bizim için fark etmez. Biz asla inanmayacağız. Bunun üzerine Allah Teâlâ onları helak etti.

12. 141-159 ayetler arasında ise Hazreti Salih'in mücadelesi anlatılır. Aşırılığa giden, ölçü tartıda hile yapan, helal haram ayırmadan her şeyi elde etmeye çalışan ve mucize olarak kayadan çıkarılan deveyi kesmeleri nedeniyle helak edildiler.

13. 160-175 ayetler arasında Lut aleyhisselâmdan söz edilmiştir. Cinsel anlamda sapık olan bir şehre peygamber olarak gönderilen Hazreti Lut uzun yıllar

uğraşmasına rağmen onları ikna edemez. Sonuçta Lut'un karısının da aralarında bulunduğu kavmi toplu olarak helak edildi.

14. 176-191 ayetler arasında ise Hazreti Şuayb aleyhisselâmdan bahsedilmiştir. Ölçü tartıda haksızlık yapan, insanların mallarına zorla el koyan bu halk peygamberi de tekzip ettiler. Sonuçta bunlar da helak edildi.

Buraya kadar peygamberlerin mücadelesi anlatıldı. Her peygamber şu sözleri mutlaka söyle: Allah'tan korkun. Bana itaat edin. Ben sizden herhangi bir ücret, geçimlik, para pul, mevki makam istemiyorum. Benim ücretimi Rabbim verir.

15. 192-227 ayetler arasında ise Sûrenin kapanış bölümü yer alır. Peygamber efendimize bir nevi uyarıların ve tavsiyelerin verdiği yerdir. Ayrıca peygamberlerin nasıl mücadele ettikleri örnekleri ile gösterilmiş, peygamber efendimizin örnek alması sağlanmıştır. Uyarı almadan, peygamber gönderilmeden hiçbir yerin helak edilmediği vurgulanmış, iman etmeyen ve sözlerine yalan dolan katan şairler de kınanmış, onların peşinden de azgınlık yapanların gittiği söylenmiştir.

Neml Sûresi

16. Neml karınca demektir. Hazreti Süleyman'ın ordusunu görünce, koloninin bilmeden çiğnenmemesi için bir konuşma yapar. Bu konuşmayı Hazreti Süleyman duyar ve tebessüm eder. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

17. 1-14 âyetler arasında Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş olduğu anlatılır. Ayrıca hazreti Musa kıssasından bir bölüm de burada yer alır.

18. 15-44 ayetler arasında Süleyman peygamberden bahseder. Hazreti Süleyman'ın duası, karıncanın uyarı sözlerine tebessüm etmesi, Hüthüt isimli kuşun uzak bir memlekete gidip, orada güneşe tapan bir millet ile karşılaşıp bu

durumu Süleyman peygambere haber etmesi, Süleyman peygamberin bu kavme bir mektup göndererek tevhid dinine çağırması, Süleyman peygamberin bu kavmin kraliçesi olan Belkıs'ın tahtını istemesi ve hazırda olanlardan birinin göz açıp kapayıncaya kadar geçen sürede o tahtı getirmesi, Belkıs'ın hazreti Süleyman'ın yaptığı sarayda dolaşması gibi konular bu ayetler arasında anlatılır.

19. 45-55 ayetler arasında Salih peygamberden ve onun azgın olan halkından bahsedilir. Lut peygamberden bahsedilerek cüz biter.

YİRMİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Bu cüzde Neml Sûresinin 56-93 ayetleri, Kasas Sûresinin tamamı ile Ankebut Sûresinin 45 ayeti yer almaktadır.

2. Neml Sûresi 54-58 ayetler arasında Hazreti Lut'un helak edilen kavminden bahsedilir. Bu iğrenç halk Hazreti Lut'u iffetli olmakla suçlayıp şehri terk etmelerini istediler. Onur yürüyüşü adı altında sokaklarda iffetsizce yürüyüş yapan ahlaksızların sözlerine ne kadar da benziyor!

3. 59-81 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Gökleri ve yeri kim yarattı? Dağları sağlam bir şekilde kim yerleştirdiği? Denizde size yön bulmayı kim öğretti? Suları indiren, rüzgarları kim gönderdi? Allah yaptı tüm bunları. Allah ile beraber bir ilah daha var mı? elbette yok. Tüm hakikatlere rağmen yine de inanmam diyen günahkârlar için de üzülme, diyor Rabbimiz. Rabbinin verdiği nimetler çoktur. Rabbin gizli şeyleri de bilir. Sen kulağını Hakk'a kapatanlara söz duyuramazsın.

4. 82-93 ayetler arasında kıyametin kopacağı, koptuktan sonra çetin bir hesaba çekileceği, iyilikle gelenlerin mükafatını göreceği, kötülük ile gelenlerin ise yüzlerinin üzerine sürtülerek cehenneme götürülecekleri anlatılır. Rabbin, yaptıklarınızdan habersiz değildir ayeti ile Sûre biter.

Kasas Sûresi

5. Kıssalar demektir. Hazreti Musa ile ilgili değişik kıssaların anlatıldı Sûredir. Sûre sonuna kadar hazreti Musa ve onunla ilgili olan kıssalara temas eder. Kıssaların amacı ibret almaktır. Mekke'de nazil olmuştur.

6. 1-6 ayetler arasında kibirlenen ve kendisini ilah gören firavun ve ona itaat eden halkına bir uyarı verilmekte, zayıf ve mustazafların ise iktidara sahip olacakları anlatılır.

7. 7-13 ayetler arasında Hazreti Musa'nın, annesine gelen ilham ile bir sepete konularak nehre bırakılması, kız kardeşinin sepeti takip etmesi, nihayet sepeti firavunun karısına denk gelmesi, Firavunun karısının bu çocuğa sevgi besleyerek onu büyütmek istemesi, bebek Musa'nın kimseden süt içmemesi ve sonunda süt anne niyetine yine annesine verilmesi anlatılır. Birçok hikmet vardır bunlarda.

8. 14-22 ayetler arasında gençlik yaşına gelen Musa'nın istemeyerek firavun ailesinden birisini öldürmesi ve bunun duyulması, Musa'nın şehri terk etmesi ve Medyen'e kaçması anlatılır.

9. 23-28 ayetler arasında Hazreti Musa'nın Medyen şehrinde çobanlık yapan ve kuyunun yanında hayvanlarını sulamak için bekleyen iki kızı görmesi, onlara yardım etmesi, onların bu durumu babalarına anlatması, babaları olan Şuayb peygamberin hazreti Musa'dan yanında on yıl çalışmasını istemesi bunun karşılığında ona eş, iş ve aş vermesi konuları anlatılır.

10. 24-35 ayetler arasında Hazreti Musa'nın on yıl sonra ailesi ile birlikte geri dönmesi, yolda Tur dağında bir parıltı görmesi, orada Rabbi ile konuşması anlatılır. Rabbi ona firavuna gidip uyarılar vermesini emreder. Musa yıllar önce yaptığı olayı söyler. Allah Teâlâ ona destek çıkacağını ve Harun'u da onunla birlikte peygamber olarak göndereceğini söyler.

11. 36-50 ayetler arasında Firavunun iman etmemesinden, daha da azgınlık göstermesinden ve kendisini ilah olarak ilan etmesinden bahsedilir. Sonra peygamber efendimize bu olayların özeti ve bazı hikmetleri anlatılır.

12. 51-75 ayetler arasında ise peygamber gönderilmeden bir halkın helak edilmeyeceği, peygamberin istediği kimseleri hidayete erdiremeyeceği ve ahiret ahvali ile ilgili bazı konulara temas edilmiştir.

13. 76-88 ayetler arasında Karun'dan bahsedilir. Çok zengin ve bilgili olan Karun şımarır ve kendisini büyük görmeye başlar. Karun gibi zengin olmak isteyenler olur. Ama Karun bir müddet sonra malıyla birlikte yerin dibine geçirilir. İşte dünya hayatı budur. Onu yer yüzünde kibirlenmeyen ve fesat çıkarmayan kimselere bırakacağız (83) ayeti ve Allah ile birlikte kimseye ibadet etmeyin ayeti ile Sûre biter.

Ankebut Sûresi

14. Ankebut örümcek demektir. Allah'tan başkasına ibadet edenlerin durumu, örümceğin yuvasına/ağına, tuzağına düşmüş bir avın durumuna benzetilmiştir. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

15. 1-13 ayetleri arasında anlatılan bazı hakikatler şunlardır. Sadece iman ettik demekle kurtulacağınızı mı zannediyorsunuz? İmtihanlar da gelecek. İnsan anne ve babasına itaat etsin. Hatta müşrik olsalar bile. Sadece dini konularda onlara itaat etmeyecek. İnsanları bile bile günaha sürükleyenler hem kendi günahlarının hem de günaha sevk ettikleri kimselerin günahlarının aynısını yüklenecek.

16. 14-27 ayetler arasında önce hazreti Nuh'tan sonra da hazreti İbrahim'den bahsedilir. İbrahim peygamberi yakmak için müşriklerin tuzak kurduğu anlatılır. Hazreti İbrahim müşriklere şu hakikati haykırır: Siz dünyada iken aranızdaki bazı muhabbetler nedeniyle putlara sevgi besliyor, onlara ibadet ediyorsunuz. Ancak kıyamet günü birbirinizi lanetleyeceksiniz.

17. 28-35 ayetler arasında Hazreti Lut'un helak edilen pis kavminden bahsedilir. Onlar iğrenç işler yaparlar. Hazreti Lut onları uyarır ama onlar uyarılara kulak asmazlar. Allah Teâlâ da onları büyük bir azap ile cezalandırır. Onların üzerine volkanik taşlar ve küller gönderir.

18. 36-45 ayetler arasında ise diğer peygamberlerden ve helak edilen halklarından kısaca söz edilir. Allah'tan başkasına ibadet edenlerin, örümceğin tuzağına düşmüş av gibi oldukları vurgulanır. Bu kıssa ve olaylardan akıllı kimselerin ders çıkardığı anlatılır. Son olarak sana gelen Vahyi oku. Namaz kıl. Zira namaz fuhuştan alıkoyar. Allah'ı zikretmek en büyük ibadettir, denilir ve cüz biter.

YİRMİ BİRİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Bu cüzde Ankebut Sûresinin devamı, Rum, Lokman ve Secde Sûrelerinin tamamı ve Ahzab Sûresinin bir bölümü gelir.

Ankebut Sûresi

2. 46-57 ayetler arasında ehli kitap ile mücadele ederken en güzel metotlarla mücadele etmek gerektiği, Kuran'ın peygamber efendimizin okuma yazma bilmediği, şayet bilseydi insanların onu bu kitabı yazdığını düşünecekleri anlatılır. Müşteri azabı alelacele istedikleri, azap geldiği zaman onları her taraftan kuşatacağı ve herkesin ölümü tadacağı anlatılır.

3. 58-69 ayetler arasında şu ayetler geçer: iman edenler ve salih amel işleyenler cennete girecek, tüm canlıların rızkı Allah'a aittir, müşrikler gökleri ve yeri yaratanın Allah olduğunu biliyor, buna rağmen ona şirk koşarlar, dünya hayatı bir oyun ve eğlencedir. Bizim uğrumuzda mücadele edenleri yollarımıza ileteceğiz, ayetiyle de Ankebut Sûresi biter.

Rum Sûresi

4. Rum, Roma demektir. Roma ve pers imparatorluğunun arasında geçen bir savaş ile başladığı için Sûre bu isimle anılmıştır. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

5. 1-7 ayetler arasında Roma ve Pers imparatorluğu arasında bir savaşın olacağını ve bu savaşta Roma'nın Perslileri yeneceğiz anlatılır.

6. 8-19 ayetler arasında tefekkür etmenin önemi, göklerin ve yerin boşuna yaratılmadığı, helak olan tarihi yerleri ibretle seyretmek, kıyamet koptuktan sonra putların kimseye şefaat etmeyeceği ve her canlı ve cansızın Allah'ı tesbih ettiği anlatılır.

7. 20-27 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın varlığının delilleri anlatılır. Buna göre: insanın topraktan yaratılması, insanların çift yaratılmış olması, göklerin ve yerin yaratılması, renklerin ve dillerin de Allah'ın birer mucizeleri olduğu, gece ve gündüzün yaratılması, şimşek ve yıldırım, yağmur ve göğün direksiz bir şekilde havada asılı olması gibi tabiata dair delillerin hepsi Allah'ın varlığına işaret eder.

8. 28-39 ayetler arasında zalimlerin kendi hevalarına göre hareket ettikleri, Allah'ın insanı İslam fıtratı üzerine yarattığı, insana bir musibet gelince Allah'a yalvarıp yakardığı, nimet gelince de şirke düştüğü anlatılır. Ayrıca herkesin hakkını vermek gerektiği, faizin bereket getirmediğini, insanlar arasında mal çokluğu olsa da Allah katında faizin değersiz olduğu, zekatın ise mala bereket katacağı anlatılır.

9. 40-60 ayetler arasında kısaca şu ayetler geçer. Karada ve denizde düzen insan yüzünden bozuldu. Zalimlerin akıbetini görmek için tarihi ziyaretler yapın. Rüzgâr Allah'ın emriyle eser. İnsan önce zayıf yaratılmış. Sonra aşama aşama güçlenmiştir. Kıyamet günü zalimlerin mazeretleri kabul edilmeyecektir. Sabret! Allah'ın vaadi haktır, ayetiyle de Sûre biter.

Lokman Sûresi

10. Lokman Sûresi Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhid ve ahlaktır. Lokman'ın bir peygamber mi yoksa veli bir zat mı olup olmadığı bilinmemektedir.

11. 1-11 ayetler arasında Kuran'ın Allah tarafından Muhsinler için bir rahmet ve hidayet kitabı olsun diye indirildiği, bazı insanların boş sözleri satın aldıkları, Allah Teâlâ'nın gökleri direksiz bir şekilde havada yarattığı anlatılır.

12. 12-19 ayetler arasında Lokman'ın oğluna yaptığı nasihatler yer alır. Bu nasihatlerin bazıları şunlardır: Oğlum, Allah'a şirk koşma! Anne babana itaat et! Onlarla iyi geçin! Hangi ameli nerede yaparsan yap Allah'a ulaşır. Namazını kıl, iyiliği emret ve kötü işlerden de alıkoy! Bundan dolayı başına gelenlere de sabret! İnsanları küçümseme! Kibirli yürüme! Yürüyüşünde mutedil ol ve sesini de yükseltme!

13. 20-34 ayetler arasında şu ayetler kısaca geçer. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi insanın hizmetine sunulmuştur. Kafirlerin kâfir olması seni üzmesin. Eğer ağaçlar kalem olsa denizler de mürekkep olsa yine Allah'ın sözlerini yazmakla bitiremez. Tüm insanları yaratmak ya da diriltmek tek bir kişiyi yaratmak ile aynıdır. Hiçbir baba evladına fayda veremez. Hiçbir evlat da babasına fayda veremez. Kıyametin ne zaman kopacağını Allah bilir. Yağmuru indiren ve anne karnındaki bebeğin durumunu bilen Allah'tır. Kimse nerede öleceğini ve yarın ne kazanacağını bilmez.

Secde Sûresi

14. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

15. 1-11 ayetler arasında Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş olduğu, Allah'ın gökleri ve yeri altı günde/evrede yarattığı, tüm işleri Allah'ın emriyle gerçekleştiği, insanı topraktan yarattığı, ona göz, kulak ve kalp verdiği ve insanın canını almakla görevli meleğin olduğu anlatılır.

16. 12-30 ayetler arasında kıyamet sonrası durumlar anlatılır. Zalimler dünyaya yeniden dönmek isterler, müminler her durumda Allah'ı hatırlar ve zikrederler. Mümin ile fâsık bir değildir. Kıyamet günü iman etmek fayda vermeyecektir.

Ahzab Sûresi

17. Ahzab, hizip kelimesinin çoğuludur. Mekkeli müşriklerin topladığı koalisyon güçleri demektir. Ahzab savaşı hendek savaşı demektir. Sûrede bu savaş ile ilgili bazı ayetler vardır.

18. 1-8 ayetler arasında şu ayetler kısaca geçer. Kafirlere ve münafıklara itaat etmeyin. Allaha tevekkül edin. Zihar denilen cahiliye türü ne evlilik sayılan ne de boşama sayılan adet geçersizdir. Peygamberin eşleri sizlerin annelerinizdir.

19. 9-27 ayetler arasında hendek savaşı/Ahzab olayı ile ilgili ayetler yer alır. Münafıkların gevşek davrandığı, savaştan kaçmanın ölümden kurtuluş olmadığı anlatılır. Peygamberde güzel örneklerin olduğu, müminlerin Allah'a karşı güzel duygular beslediği, bazı müminlerin görevlerini yerine getirerek şehit oldukları, bazılarının ise bunu bekledikleri anlatılır.

20. 28-30 ayetler arasında Allah Teâlâ peygamber efendimizin eşlerine bir uyarıda bulunuyor. Peygamberden dünyalık bir şey istememeleri ve peygamber eşleri oldukları için yaptıkları günahın iki misliyle ceza bulacağı uyarısı yapılarak cüz biter.

YİRMİ İKİNCİ CÜZÜN ÖZETİ

1. Ahzab Sûresi 31. ayetle başlar. Sonrasında Sebe' Sûresi ve Fatır Sûresi gelir. Yasin Sûresinin 27. ayetiyle cüz biter.

2. Ahzab Sûresi 31-62 ayetler arasında ana konu peygamber efendimiz, onun eşleri, peygamber efendimize itaat edilmesi, ona eziyet verecek davranışlardan uzak durulması gerektiğidir. Kadınların erkekler ile konuşurken ilgi çekici konuşmamaları (33), ihtiyaç olmadığı zamanlarda dışarıya çıkmamaları (34) gerektiği de geçer. Peygambere salavat getirilmesi ve Allah'a ve Resulüne eziyet edenlerin dünya ve ahirette lanet göreceği de vurgulanır. (56-57)

3. 63-73 ayetler arasında kıyametin kopması ve hesap gününün bazı olayları anlatılır. Bu dünyada zalimlere itaat eden ve gönül besleyenlerin ahirette onlara lanet edeceği anlatılır.

Sebe' Sûresi

4. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir. Ahiret ahvalinden çokça bahsedilir Sûrede.

5. 1-9 ayetler arasında şunlar geçer. Hamd gökleri ve yeri yaratan Allah'a aittir. Göklerde olan biten her şeyi bilir. Kafirler kıyametin kopmasından şüphe duyuyorlarsa da kıyamet kopacaktır.

6. 10-14 ayetler arasında Dâvud ve Süleyman peygamberden bahsedilir. Dâvud peygamberin zikrine, duasına dağların ve kuşların da iştirak ettiği anlatılır. Süleyman peygamberin emrinde rüzgarların, cinlerin ve şeytanların olduğu, madenler ile zırh, kılıç yaptığı ve cinlerin geleceği bilmediği özellikle vurgulanır.

7. 15-21 ayetler arasında helak olmuş olan Sebe' krallığından bahsedilir.

8. 22-36 ayetler arasında kıyametin sonrasında gerçekleşecek bazı olaylar anlatılır. Buna göre Allah'tan başkası zerre kadar fayda veremeyecek, izin

verilenler hariç kimseye şefaat fayda veremeyecektir. Zalim yöneticiler ile onların peşinden koşan insanların kendi aralarında tartışma yapacakları da anlatılır.

9. 37-54 ayetler arasında şu konularda uyarılar gelir. Mallar ve evlatlar kimseye fayda vermeyecek. Kimseyi Allah'a yaklaştırmayacak, kıyamet gününde kimsenin kimseye faydası dokunmayacaktır.

Fatır Sûresi

10. Mekke'de nazil olmuştur. 45 ayettir. Ana konusu tevhiddir. Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir.

11. 1-7 ayetler arasında Hamd'in gökleri ve yeri yaratan Allah'a ait olduğu, meleklerin kanatlı olduğu, Allah'ın açtığı bir rahmeti kimsenin kapatmaya güç yetiremeyeceği, Allah'tan başka rızık ve yaratıcının olmadığı ve şeytanın insan ırkına düşman olduğu anlatılır.

12. 8-14 ayetler arasında şu hakikatler anlatılır. İnsan yaptığı iğrenç şeylerden vaz geçmezse onu güzel görmeye başlar. Yağmuru indirme işi Allah'a aittir. İzzet Allah'a aittir. Güzel sözler ve güzel ameller Allah'a ulaşır. Allah tüm gizlilikleri bilir. Geceyi gündüze, gündüzü de geceye katan Allah'tır. Allah'tan başkası bir hurma çekirdeği kadar bile fayda veremez. Putların kendileri dahil kimseye faydası yoktur.

13. 15-35 ayetler arasında şu konular geçer. Tüm insanlar Allah'a muhtaçtır. Kimse kimsenin günahını yüklenemez. Hakikati gören ve görmeyen bir değildir. Peygamber uyarıcı ve müjdeleyicidir. Allah'tan hakkıyla ilim adamları/bilim adamları korkar. Kitabın yani Kuran'ın hakkını yerine getirenler cennet ile müjdelenecektir.

14. 36-45 ayetler arasında ise cehenneme düşen kafirlerin ya Rab, bizi buradan çıkar sana ibadet edelim diye yalvarmaları, bunun üzerine Allah Teâlâ'nın onlara: Size uyarıyı anlayacak kadar bir ömür vermedim mi? Diye cevap verecektir. Gökleri ve yeri ayakta tutan Allah'tır. Kim tuzak kurarsa kendi yaptığı tuzağa düşer. Allah'ın kanunları sabittir. Değişiklik olmaz. Allah insanları işledikleri günahtan hemen sonra cezalandırsaydı kimse sağ kalamazdı. Allah, kullarının yaptıklarını görür.

Yasin Sûresi

15. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir. Ahiret ahvalinden çokça bahsedilir. Kuran'ın kalbidir.

16. 1-13 ayetler arasında Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş olduğu, bazı kafirlerin uyarılsa da uyarılmasa da iman etmeyecekleri, ölüleri diriltecek olanın Allah olduğu vurgulanır.

17. 14-27 ayetler arasında ise kendilerine üç tane elçi gelen ve üçünü de yalanlayan bir şehirden bahsedilir. Bu şehirde sadece bir kişinin iman ettiği ve onun gelip halkına uyarılar yaptığı anlatılır. Ayetlerden anlaşıldığı üzere bu kişiyi de öldürüyorlar. Allah Teâlâ da onu cennete koyuyor.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ CÜZ ÖZETİ

Bu cüzde Yasin Sûresinin devamı, Saffat ve Sâd Sûresinin tamamı ile Zümer Sûresinin 31 ayeti yer alır.

Yasin Sûresi

1. 28-50 ayetler arasında Kıyamet günü insanların yaptıkları amelleri görünce pişmanlık duyacakları ve Allah Teâlâ'nın varlığının delilleri zikredilir. Üç tane ana delil zikredilir. Ölü toprağın hayat bulması ve onunla türlü türlü meyvelerin çıkması, gecenin gündüze girmesi, güneş ve ayın hareketleri ve Nuh'un gemisinden yeni bir hayatın doğması. Tüm bunlar Allah'ın varlığına işaret eder.

2. 51-67 ayetler arasında kıyametin kopması, sura üfürülmesi, kabirlerden dirilme, kıyamet koptuktan sonra kimsenin haksızlığa uğramaması, cennet ehlinin nimetler içinde bir hayat sürmesi, günâhkârların cezalandırılacağı, hesap zamanı gelince ağızların susup bunun yerine ellerin konuşması ve ayakların da şahitlik yapması gibi kıyamet ahvali anlatılır.

3. 68-83 ayetler arasında yeniden dirilişin hak olduğu, bundan hiçbir şüphenin olmaması, putların fayda vermeyeceği, Allah'ın her şeye güç yetireceği ve dilediği herşeyin mutlaka gerçekleşeği gibi konular anlatılır. Sûre Her şeyin yönetimi elinde olan Allah noksan sıfatlardan münezzehtir, ayetiyle biter.

Saffat Sûresi

4. Saffat; sıraya geçmiş melekler demektir. Bununla Allah'ın emrini yerine getirmek için hazırda bekleyen melekler kast edilmiştir. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu peygamberlerin faziletli kimseler oldukları ile tevhiddir.

5. 1-74 ayetler arasında şu konular geçer. Rabbinin emrini yerine getirmek için melekler sıralar halinde beklerler. Rabbinin gönderdiği vahiy her türlü şeytandan korunmuştur. Müşrikler uyarı alınca uyarıya kulak vermezler.

Kıyamet koptuktan sonra ah vah etmek fayda vermeyecek. Zalimler ile destekçileri birlikte hesap verecek. Allah'ın İhlaslı kulları hariç herkes ceza görecek. Cennette türlü türlü nimetler vardır. Orada boş söz ve sarhoş olmak yoktur. Cehennemin yiyecek bitkisi zıkkımdır. Üzerine su olarak da kaynar su verilecektir. (Allah bizi muhafaza etsin)

6. 75-83 ayetler arasında Hazreti Nuh'un dua etmesinden, onun kurtulmasından ve onun Salih mümin kullardan biri olduğundan bahsedilir.

7. 84-113 ayetler arasında Hazreti İbrahim'den bahsedilir. Putları kırması, putperestlerin onu cezalandırmak için ateş yakmaları, Hazreti İbrahim'in rüyasında oğlu İsmail'i kestiğini görmesi ve Rabbinin onu bununla imtihan etmesi, İbrahim'in Allah'tan aldığı tüm emirleri koşulsuz yerine getirdiği ve Salih bir kul olduğu anlatılır.

8. 114-122 ayetler arasında Hazreti Musa ve Harun'un da Salihlerden olduğu, Allah'ın emirlerini yerine getirdikleri anlatılır.

9. 123-138 ayetler arasında İlyas peygamberin ve Lut peygamberin de Allah katında değerli ve ihlaslı insanlar oldukları vurgulanır.

10. 139-148 ayetler arasında Hazreti Yunus'un, kavmini bırakması, bir gemiye binmesi, balinanın karnından karaya çıkması ve balinanın karnında bile zikir etmekten geri durmaması anlatılır.

11. 149-182 ayetler arası Sûrenin sonuç kısmıdır. Melekler Allah'ın kızları değildir. Bu büyük bir iftiradır. Allah noksanlıktan münezzehtir. Melekler onun için sıra halinde bekleyenlerdir. Peygamberlere selam olsun. Âlemlerin Rabbine de hamd olsun.

Sâd Sûresi

12. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu peygamberlerin faziletli kimseler oldukları ile tevhiddir.

13. 1-16 ayetler arasında Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş olduğu bir kitap olduğu, peygamberin Allah tarafından seçilmiş olduğu, müşriklerin bu durumu beğenmemeleri, peygamber beğenmeme olayının hazreti Nuh'tan beri var olan bir şirk geleneği olduğu vurgulanır.

14. 17-40 ayetler arasında Dâvud ve Süleyman peygamberden bahsedilir. Onların derin bir anlayış sahibi oldukları ve birçok canlının onların emrine verildiği anlatılır. Süleyman peygamberin şu sözü de önem arz eder: Ben malı Rabbimi hatırlattığı için seviyorum.

15. 41-49 ayetler arasında Eyyup peygamberin bir hastalığa yakalanıp dua ederek rabbinden şifa istemesi ve iyileşmesi anlatılır. Ayrıca İbrahim, İsmail, İshak, Yakup, Elyesa, Zülkifl peygamberlerin de Salih kimseler oldukları anlatır.

16. 50-70 ayetler arasında cennet ve cehennemden bahsedilir. Dünyada hor hakir görülen kimselerin cennete gireceği, bunun üzerine günahkârların şaşıracağı anlatılır.

17. 71-88 ayetler arasında Hazreti Adem'in yaratılış kıssası anlatılır. İblis'in Adem'e saygı secdesi yapmadığı, Allah'ın onu rahmetinden uzaklaştırdığı, onu ve ona uyacak kimselerin cehenneme atılacağı anlatılır.

Zümer Sûresi

18. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

19. 1-7 ayetler arasında Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş olduğu, müşriklerin: Biz putlara bizi Allah'a yakınlaştıracak diye ibadet ediyoruz, diye trajikomik bir cevap vermeleri, Allah'ın gökleri ve yeri yaratan olduğu, insanı anne karnında

yaratan ve ona şekil verenin Allah olduğu ve küfrün, şirkin Allah'a zarar vermediği anlatılır.

20. 8-31 ayetler arasında ise şu konularda ayetler vardır. İnsana bir zarar gelince hemen Allah'a dua eder. Sıkıntıyı Allah giderince bu sefer de ona şirk koşarlar. Bilenlerle bilmeyenler bir değildir. Allah'ın halis kulları her sözü dinler ama en güzeline uyarlar. Allah kimin gönlünü İslam'a açarsa o kişi rabbinden bir nur üzeredir. Herkes ölecek ve Rabbinin huzurunda hesaplaşacaklar.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ CÜZ

1. Yirmi dördüncü cüz Zümer Sûresi 32. ayetle başlar. Sonrasında Mümin diğer adıyla Ğafir Sûresi gelir. Sonrasında ise Fussilet Sûresi ile devam eder ve Fussilet Sûresi 46. ayetle cüz biter.

Zümer Sûresi

2. Zümer Sûresi 32-41 ayetler arasında Allah Teâlâ'ya iftira ederek onun söylemediği sözleri ona isnat eden, peygamberine ve onun getirdiği kitabı tekzip edenden daha zalim kimse olmadığı, Allah'ın kullarına yeterli olduğu insanların tanrılara taptığı, hiçbirinin fayda ve zarar veremeyeceği anlatılır.

3. 42-52 ayetler arasında ölümün sadece Allah'ın elinde olduğu, putların şefaat edemeyeceği, affetmenin sadece Allah'a mahsus olduğu, müşriklerin sadece Allah lafzını duydukları zaman rahatsızlık duyduğu, kendi putlarından söz edildiği zaman ise mutlu oldukları, insana bir nimet gelince sevindiği, bir zarar gelince de Allah'a meydan okuduğu ve rızkı bol vermenin Allah'a ait olduğu vurgulanır.

4. 53-67 ayetler arasında günahta aşırıya gidenlerin bile Allah'tan ümit kesmemeleri, daima Allah'a yönelmeleri, gün gelip de pişman olup keşke şöyle yapsaydım belki kurtulurdum demeden önce tövbe etmek gerektiği, kafirlerin azap, müminlerin ise kurtuluş görecekleri, şirkin tüm sevapları götüreceği ve Allah'a gereği gibi saygı gösterilmediği gibi konular işlenmiştir.

5. 68-75 ayetler arasında sura üfürülmesi, kıyametin kopması, kafirlerin cehenneme gruplar halinde sürüklenerek götürüleceği, müminlerin ise cennete gruplar halinde melekler tarafından karşılanarak götürülmesi gibi ahiret ahvali gibi konular işlenmiştir.

Mümin/Ğafir Sûresi

6. Mekke'de nazil olmuştur. 85 âyettir. Ha Mim diye başlar. Bu Sûre ve bundan sonra gelen altı Sûre daha ha mim diye başladığı için bu sûrelere "Hevamim" sûreleri denir. Hepsi de Mekke'de nazil olmuştur.

7. 1-22 ayetler arasında şu konular geçer. Allah Teâlâ'nın günahları affettiği, tövbeleri kabul ettiği, Allah hakkında sadece kafirlerin tartışmaya girdiği, Allah'ın Arş'ını meleklerin taşıdığı, meleklerin müminler için dua ve istiğfarda bulunduğu, ölümden sonra hayatın olduğu, müşriklerin sadece Allah lafzını duydukları zaman rahatsızlık duyduğu, kendi putlarından söz edildiği zaman ise iman ettikleri (12), ahiret ahvali ile ilgili bazı durumlar, zalimlerden kimseye şefaat edilmeyeceği ve yer yüzünde ibret kastıyla dolaşmak gibi konular bu ayetler arasında anlatılır.

8. 23-37 ayetler arasında Hazreti Musa'dan ve iman etmeyen firavundan bahsedilir. Firavunun halkından ileri gelenlerden biri olup da iman ettiğini gizleyen bir adamdan söz edilir. Ayrıca Firavunun mimarı olan Haman'ın Firavunun isteği üzerine bir kule yapar. Güya bu kuleye çıkıp oradan Allah ile mücadele edecek!

9. 38-50 âyetler arasında peygamber efendimizin hak yola davet etmesinden, kötülük yapanın sadece kendisine kötülük yaptığı ve kötülük ettiği kadarı ile cezalandıracağı, iyilik yapanın ise cennete hesapsız bir şekilde gireceği, peygamberin cennete çağırmasına karşılık, onun halkından bazı kimselerin ise cehenneme çağırmasından, gün gelecek geçmişte işlenen her şeyin hatırlanacağı, cehennem azabına girenlerin cezalarının affedilmesi ya da hafifleme istemelerinden bahsedilir.

10. 51-66 ayetler arasında Allah'ın yardımının peygamberlerine geldiği, ahirette mazeretlerin kabul edilmeyeceği, gökleri ve yeri yaratmanın insanı yaratmaktan

daha büyük bir olay olduğu, hakkı gören ile hakkı görmek istemeyenin bir olmadığı, kıyametin kopmasında hiçbir şüphenin olmadığı, gece ve gündüzün insan için var edildiği, yerin sağlam ve istikrarlı olması da insan için olduğu, insanın en güzel biçimde yaratıldığı ve müslüman olan kişinin şirkten uzak durması gerektiği anlatılır.

11. 67-85 ayetler arasında insanın yaratılış aşamaları anlatılır. Bir damla sudan, kandan, etten ve kemikten yaratılan insanın öldükten sonra yeniden yaratılacağı anlatılır. Bazılarının küçükken öleceği, bazılarının ise yaşlanarak öleceği gerçeği dile getirilir. Cehenneme girenlerin şımarık kimseler olduğu ve orada çekecekleri azap anlatılır. İnsanın hizmetine birçok nimetin verildiği, ibret almak için helak olmuş ya da ölmüş gitmiş yerleri görmekten ve azabı gördükten sonra imanın fayda vermeyeceği vurgusu yapılarak Sûre biter.

Fussilet Sûresi

12. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhid ve ahiret ahvalidir. 54 ayettir.

13. 1-18 ayetler arasında Kuran'ın açık bir kitap olduğu, müşriklerin: bizim kalbimizin üzerinde kilit var, diyerek Kuran'a tavır koymaları, azabı çabuk istemeleri, gökleri ve yeri yaratan Allah'a meydan okuyan kavimlerin helak edildiği, Âd ve Semud kavmi gibi kavimlerin Allah'a meydan okumaları nedeniyle helak edildiği anlatılır.

14. 19-29 ayetler arasında kıyamet gününde insanın susacağı, onun yerine vücudun derisinin konuşacağı, insanın bu duruma şaşırması, derinin ise şöyle cevap vereceği anlatılır: Her şeyi konuşturan Allah bizi de konuşturdu. Kafirlerin: Kuran okunduğu zaman onu susturmak için gürültü yapın demeleri, sonuçta cehenneme girecekleri, kıyamet koptuktan sonra herkesin kendisini saptırdığı kimseleri ayaklar altına almak istemeleri bu ayetlerde geçmektedir.

15. 30-46 ayetler arasında Rabbimiz Allah'tır deyip dosdoğru olanların kıyamet gününde korkusuz olacakları, Allaha çağıran ve Salih amel işleyenden daha doğru sözlü kim vardır ayeti de burada geçmektedir. İyilikle kötülüğün bir olmadığı, kötülüğü uygun bir şekilde savmak, şeytanın şerrinden Allah'a sığınmak, Allah'ın varlığı ve birliği ile ilgili deliller, Kuranın müminler için hidayet ve şifa olduğu, iyilik yapanın kendisine iyilik yaptığı, kötülük yapanın ise kendisine kötülük yaptığı ayeti gibi konular da bu ayetler arasında anlatılır.

YİRMİ BEŞİNCİ CÜZ

1. Bu cüzde Fussilet Sûresinden sekiz âyet, Şura, Zuhruf, Duhan ve Casiye Sûreleri yer alır.

Fussilet Sûresi

2. 47-54 ayetler arasında Kıyametin ne zaman kopacağını ve gelecekte ne varsa hepsi Allah Teâlâ tarafından malum olduğu, insanın hayır adına ne varsa istemekten bıkmadığı, nimetlere şükürsüzlüğün ahireti inkâr etmeye götürdüğü gibi konularda ayetler vardır.

Şura Sûresi

3. Mekke'de nazil olmuş ve ana tevhid ile Allah Teâlâ'nın yüceliğidir.

4. 1-12 ayetler Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş bir kitap olduğu, göklerde ve yerde ne varsa hepsinin Allah'a ait olduğu, meleklerin Allah'ı tesbih ettiği ve yeryüzündeki mümin kullar için istiğfarda bulunduğu, Kuran'ın bir uyarı kitabı olduğu, Allah'tan başka yöneticinin olmadığı, ihtilaflı meselelerin çözümünün Allah'ın kitabında olduğu ve göklerin ve yerin rızık anahtarlarının Allah'a ait olduğu vurgulanır.

5. 13-19 ayetler arasında tüm peygamberlere gelen ilahi ve tevhidi emirlerin bize de aynısının geldiği, dinde fırkalara bölünmenin yasak olduğu, fırkalara bölünmenin sebebinin kıskançlık olduğu, günahkarların hevalarına göre davranılmaması gerektiği, Allah konusunda tartışan gafillerin delillerinin geçersiz olduğu ve Allah'ın kullarına karşı lütuf sahibi olduğu anlatılır.

6. 20-35 ayetler arasında sadece dünya hayatını isteyenlere bunun verileceği ama ahirette ona bir şey verilmeyeceği, putların dinde bir yetkilerinin olmadığı, Allah Teâlâ'nın tövbeleri kabul ettiği, bazı insanlara rızık bol verilseydi onların zulüm işleyecekleri, yağmurun ümitler tükendiği zaman geldiği, insanın başına

gelen musibetlerin sebebinin yine insanın kendisi olduğu, denizlerde akıp giden gemilerin de Allah'ın varlığına delil olduğu ve Allah katında olanların dünyada olanlardan daha hayırlı olduğu anlatılır.

7. 36-53 ayetler arasında müminlerin güzel huylarından, sabrın büyük bir erdem olduğu, Allah'tan başka yardım edecek kimsenin olmadığı, peygamberin görevinin sadece uyarmak olduğu, uyarılara kulak vermeyenlerden dolayı uyarıcılara bir vebal olmadığı, Allah'ın dilediği kuluna çocuk verdiği dilediğine vermediği, kimsenin bunu bozamayacağı, vahyin değişik şekillerde geldiği ve doğru yolun Allah'ın çizdiği yol olduğu anlatılır.

Zuhruf Sûresi

8. Zuhruf yaldızlı sözler demektir. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

9. 1-14 ayetler arasında Kuran'ın akıl vermek için indirilmiş bir kitap olduğu, insanlar aşırıya gitse bile onlardan vaz geçmemek gerektiği, yer yüzü döşek olarak Allah tarafından yaratılmış, Allah Teâlâ'nın yüceliğinden söz eden ve varlığına işaret eden delillerden, insana musahhar kılınan nimetlerden ve bu nimetlerden dolayı şükrün gerektiğinden bahsedilir.

10. 15-35 ayetler arasında şu konularda ayetler vardır. Çarpık ve bozuk düşüncelerden kızları gömmek, meleklerin cinsiyetinin dişi olduğunu düşünmek, atalarının takip ettiği yolun doğru yol olduğunu zannetmek, Kuran'ın hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e değil de başkasına inmesi gerektiğini düşünmek gibi yanlış düşüncelere cevaplar verilir.

11. 36-56 âyetler arasında Kuran'dan yüz çevirenin başına bir şeytanın musallat olacağı, Hakk'a kulak tıkayan kimseye söz anlatmanın imkânsız olduğu, Kuran'ın şeref ve öğüt olduğu, firavunun haddini aşarak kendisini Mısır'ın yaratıcısı olduğunu zannetmesi, ayrıca kendisini Musa'dan üstün tutması, kavmini aşağılık

görmesine rağmen kavminden itaat görmesi ve sonunda kendi yarattığını zannettiği sularda boğulması anlatılır.

12. 57-64 ayetler arasında Hazreti İsa'dan bahsedilir. Mekkeli Müşrikler hazreti İsa ile kendi putlarını karşılaştırır. Derler ki: İsa mı yoksa bizim ilahlarımız mı daha hayırlıdır? Hazreti İsa'nın ilah olmadığı bir kul olduğu, kıyametin bir alameti olduğu vurgulanır.

13. 65-89 ayetler arasında kıyamet ve sonrasında gerçekleşecek bazı hadiseler anlatılır. Dünyada çok samimi dostların o gün birbirlerine düşman olacakları, muttaki dostların dostluklarının ahirette de devam edeceği, cennet ehline verilecek nimetler ve cehenneme gireceklerin çekecekleri azap anlatılır. Cehennem ehli der ki: Ey cehennem görevlisi Malik! Rabbine söyle bizi yok etsin, bu azap yeter! Malik der ki: Siz orada kalacaksınız. Ayetlerin devamında Allah'ın çocuk edinmediği, Allah'ın bundan münezzeh olduğu, kıyamet gününde Hakk'a şahitlik edenler hariç kimsenin şefaate sahip olamayacağını anlatılır.

Duhan Sûresi

14. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir. Hazreti Musa'nın mücadelesi de anlatılır. Duhan, kıyametin kopmasından önce dünyada her tarafı kuşatacak olan bir dumandır.

15. 1-16 ayetler arasında iki konu anlatılır. Kadir gecesinin bereketli bir gece olduğu (bazı alimlere göre berat gecesidir) ve kıyametin kopmadan önce dünyanın her tarafını kuşatacak olan bir dumanın herkesi etkileyeceğini anlatır. Azabın kalkmasını insanlar isterler ama azap kalkınca yine bildiklerini okurlar.

16. 17-33 ayetler arasında hazreti Musa'dan söz edilir. Firavuna uyarılar verilir, uyarılara rağmen haddini aşmaya devam eder, Hazreti Musa Allah'tan aldığı emir gereği sabah erkenden şehri terk eder. Onu takip eden firavun ve ordusu Kızıldeniz'de boğulur.

17. 34-59 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Gökleri ve yeri boşuna yaratmadığı, kıyamet koptuktan sonra kimsenin kimseye fayda veremeyeceği, cennete girenlerin göreceği nimetler ile cehenneme girenlerin karşılaşacağı dehşetli manzaralar anlatılır.

Casiye Sûresi

18. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir. Kıyamet sahneleri anlatılır. Casiye, dizleri üzerine çökmüş demektir. Allah'ın huzurunda herkesin diz çökeceğini anlatır.

19. 1-22 ayetler arasında önce Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Sonra kıyamet sahneleri, kıyamet koptuktan sonra gerçekleşecek olan bazı durumlar anlatılır. İnsanın hizmetine birçok nimetin verildiği anlatılır. Günahkârlar ile İyilerin bir tutulmayacağı da belirtilir.

20. 23-37 ayetler arasında arzularını ilah edinenin durumundan bahsedilir. Bu kişi ölümden sonraki hayatı inkâr eder ve kendisini sadece zamanın helak edeceğini zanneder. Ayetlerin devamında ahiretin dehşetli sahneleri anlatılır. Her milletin dizleri üzerine çökmüş bir vaziyette Allah'ın huzuruna getirileceği, herkes tabi olduğu kitapla toplanacağı, kitabın konuşacağı ve herkesin gizlediği ne varsa açığa çıkacağı anlatılır. Göklerde ve yerde tüm yücelikler Allah'a aittir, ayetiyle de cüz ve Sûre biter.

YİRMİ ALTINCI CÜZ

1. Bu cüzde Ahkaf, Muhammed, Fetih, Hucurat, Kaf Sûreleri ve Zariyat Sûresinden otuz âyet bulunmaktadır.

Ahkaf Sûresi

2. Ahkaf, kum tepeleri demektir. Âd kavminin yaşadığı kumul bölgenin ismidir. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

3. 1-14 ayetler arasında Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş bir kitap olduğu, göklerin ve yerin hak olarak yaratıldığı, Allah'tan başka kimsenin yaratmaya güç yetiremeyeceği, asla ve asla cevap verme imkanı olmayan putlara dua edenlerden daha şaşkın kimse olmadığı, Hazreti Muhammed'in ilk peygamber olmadığı, ondan önce de çok peygamberin geldiği, kafirlerin kendi akıllarını beğenerek: Eğer bu dinde bir hayır olsaydı biz iman etme önceliğini kimseye kaptırmazdık, demeleri, Rabbimizden Allah deyip istikamet üzere olanlara korku olmadığı anlatılır.

4. 15-20 ayetler arasında anne babaya iyilik yapmanın gerekli olduğu, zira onların çok büyük lütuflarda bulunarak bizleri büyüttüğü, anne babaya öf diyerek saygısızlık yapan nankörlerin sözleri, dünya hayatının nimetlerini tadan kafirlerin cehenneme gönderileceği anlatılır.

5. 21-28 ayetler arasında Âd kavmine gönderilen Hud peygamberin kavmine yaptığı konuşma, kavmin imam etmemesi neticesinde onlara azap yüklü yağmur görünümlü bulutların gönderilmesi anlatılır.

6. 29-35 ayetler arasında hazreti peygamberi dinleyen cinlerin konuşmaları, cinlerin kendi kavimlerine gidip diğer cinleri de davet etmeleri anlatılır. Son âyette de Rabbimiz, peygamber efendimize hitaben: Ulu'l-Azm peygamberler nasıl sabrettilerse sen de onlar gibi sabret! Buyurur ve Sûre biter. Ulul Azm

peygamberler beş tanedir: Hazreti Nuh, İbrahim, Musa, İsa ve Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemdir.

Muhammed Sûresi

7. Medine'de nazil olmuş ve ana cihat, sabır ve sebattır. Sûrenin diğer ismi de Kital Sûresidir.

8. 1-11 ayetler arasında kafirlerin yaptığı amellerin boşa çıkacağı, savaş esirlerinin durumu, Allah'ın dinine yardım edenlere Allah'ın da ona yardım edeceği, Allah'ın müminlerin hamisi, velisi ve koruyucusu olduğu, kafirlerin ise sahipsiz oldukları anlatılır.

9. 12-19 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın iman eden ve salih amel işleyenleri cennete koyacağı, kafirlerin hayvanlar gibi yaşadıkları, hayvanlar gibi yiyip içip hayat sürdükleri ve ibret almadıkları, cennette değişik şekillerde nimet nehirlerinin olduğu, orada türlü türlü meyvelerin olduğu, peygamberin vaazını dinlemeye gelip de vaaza kulak vermeyenlerin durumu ve Allah'tan başka ilahın olmadığı anlatılır.

10. 20-38 ayetler arasında münafıkların keşke bir Sûre inseydi de onunla amel etseydik dedikleri, Sûre nazil olunca hoşnutsuz olmaları, bazı kimselerin idareci olsaydı yer yüzünde fesat çıkarıp, akraba hukukunu koparmaları, kafirlerin canını alan meleklerin onların canlarını döve döve almaları, mücahitlerin ve sabırlı kimselerin kimler olduğu anlaşılıncaya kadar imtihanın devam edeceği, peygambere itaat etmenin gerekliliği, gevşek davranmamak, dünya hayatının bir oyun ve oyalanma olduğu, cimrilikten uzak durmak gerektiği ve Allah'ın, isterse dinine hizmet edecek kimseleri var edeceği anlatılır.

Fetih Sûresi

11. Hayber'in fethi, bazı müfessirlere göre ise Mekke'nin fethi kast edilmiştir. Medine'de nazil olmuş ve ana Hudeybiye anlaşması ve Hayber'in fethidir.

12. 1-17 ayetler arasında peygambere açık bir fethin nasip edildiği, göklerin ve yerin ordularının Allah'ın emrinde olduğu, Mekke'ye umre yapmak silahsız bir şekilde için yola çıkan peygamber efendimizin emrine uymayıp evlerinde kalan münafıklardan, peygamberin bir daha Medine'ye dönemeyeceğini düşünerek planlar yapan münafıkların konuşma ve bahaneleri anlatılır.

13. 18-29 ayetler arasında Hudeybiye olayında peygamberle birlikte canını seve seve vereceğinin sözünü veren müminlerden Allah'ın razı olduğu, Allah Teâlâ'nın o gün müşriklerin güçlerini kırdığı için silahsız bir şekilde gelen hazreti peygamber ve sahabesine karışamadıkları, peygamberin gördüğü rüyanın daha iyi bir ortamda gerçekleştiği, Peygamberin Allah elçisi olduğu, müminlerin kendi aralarında merhametli, kafirlere karşı ise cesur ve atılgan oldukları anlatılmıştır.

Hucurat Sûresi

14. Medine'de nazil olmuş ve ana müminlerin kardeş olduğu ve ahlaktır.

15. 1-10 ayetler arasında Allah'ın sözünün Hazreti peygamberin sözlerinin önüne hiçbir şey geçirmemek gerektiği, peygamber ile konuşurken dikkat etmek gerektiği, her habere inanmamak, onu araştırmak gerektiği, müminlerin kardeş oldukları anlatılır.

16. 11-18 ayetler arasında ahlaki emir ve tavsiyeler verilmiştir. Kimseyle alay etmemek, lakap takmamak, gıybet etmemek gibi. Müslüman olan birinin müslüman olduğu için minnet etmemesi gerektiği, minnet edecek olanın Allah olduğu ve göklerin ve yerin gaybî meselelerini sadece Allah'ın bildiği anlatılarak Sûre biter.

Kâf Sûresi

17. Mekke'de nazil olmuş ve ana ahiret hayatıdır.

18. 1-15 ayetler Kuran'ın azametinden, Allah Teâlâ'nın yarattığı göklere, yere, yiyeceklere ve benzeri nimetlere bakıp ibret almaktan, Allah Teâlâ'nın yeri ve göğü yarattığı için yorulmadığından bahsedilir.

19. 16-45 Allah Teâlâ'nın insanı yarattığı ve onun içinde geçen şeyleri bildiği, insanın sözlerini yazan meleklerin olduğu, cehennemin büyükçe bir yer olduğu, Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş olduğu ve kimsenin sözleri olmadığı, peygamberin sabırlı olması gerektiği ve kimseyi zorla hidayete erdiremeyeceği sadece uyarmak için görevli olduğu anlatılır.

Zariyat Sûresi

20. Zariyat, esip savuran rüzgarlar demektir. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

21. 1-23 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Rüzgarları taşıyan meleklerden, kıyametin ne zaman kopacağını soran şüphecilerden, ahiret hayatından şüphe edenlerin azap göreceğinden, muttakilerin özelliklerinden bahsedilir. Muttakiler; işlerini düzgün yapan, gecelerin bir kısmında kalkıp ibadet eden, mallarında fakir fukara kimselerin hakkının olduğunu bilen kimselerdir. Ayrıca Allah Teâlâ'nın varlığının delillerinden bazıları anlatılır.

22. 24-37 ayetler arasında Hazreti İbrahim'in yanına insan şeklinde gelen meleklerin hazreti İbrahim ile diyaloğundan, Hazreti İbrahim'in İshak ile müjdelenmesi ve bu meleklerin Lut peygamberin kavmini helak etmek için Hazreti İbrahim'in yanına uğrayan melekler olduğundan bahsedilir.

YİRMİ YEDİNCİ CÜZ

1. Bu cüzde Zariyat Sûresinin devamı, Tur, Necm, Kamer, Rahman, Vakıa ve Hadid Sûreleri bulunmaktadır.

Zariyat Sûresi

1. 31-46 ayetler arasında Lut kavmine gelen azap meleklerinden, Hazreti Musa ve Nuh'un kavimlerinden bahsedilir.

2. 47-60 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Göğü kudretle yaratması, yeri yayması, her şeyden çiftler yaratması anlatılır. Allah'a kaçın, ona yönelin diye emir verilir. Cinlerin ve insanların yalnızca Allah'a hizmet etmek için yaratıldığı, öğüt vermenin müminlere fayda vereceği, peygamberin, yaptığı dini hizmetler karşılığında kimseden rızık beklemediği, Kafirlerin Allah'tan azabın çabucak gelmesini istemeleri anlatılır.

Tur Sûresi

3. Tur, Hazreti Musa'nın vahiy aldığı dağın ismidir. Mekke'de nazil olmuş ve ana tevhid ve ahiret ahvalidir.

4. 1-16 ayetler arasında kıyametin kesinlikle kopacağını ve kimsenin buna engel olamayacağı vurgulanır. İman etmeyenlerin ister dayansın ister dayanmasın cehenneme gireceği anlatılır.

5. 17-28 ayetler arasında cennete girecek kimselerin alacağı nimetler anlatılır. İman eden ailelerin ailecek cennete girecekleri anlatılır.

6. 29-49 ayetler arasında Allah Teâlâ peygamber efendimize "uyar!" diye emreder. Ancak uyarılara kulak vermeyenlere Allah Teâlâ bunun gerekçelerini sorar. Niçin iman etmiyorlar? Kuran'ın sihir olduğunu mu iddia ediyorlar? Yoksa insan sözü olduğunu mu söylüyorlar? Yoksa gökleri ve yeri kendileri yaratmış da bundan dolayı iman etme gereği mi duymuyorlar? Allah Teâlâ hazreti

peygambere sabretmesi gerektiği söyler. Sen bizim gözetimimizdesin ve gecenin başında ve sonunda namaz kıl emriyle Sûre biter.

Necm Sûresi

7. Necm, yıldız demektir. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhiddir.

8. 1-23 ayetler Hazreti peygamberin ilahî vahye muhatap olduğu, ilahî sözlerin Allah tarafından korunduğu, Hazreti peygamberin kendi hevasına göre konuşmadığı, Mekke'nin büyük ve milli putlarının (Lat, Menat ve Uzza) hiçbirinin insanlar tarafından uydurulan sahte ilahlar olduğu vurgulanır.

9. 24-32 ayetler arasında insana her arzuladığı şeyin verilmediği, Allah'ın izni olmadan meleklerin dahi şefaat edemeyeceği, müşriklerin faydasız ilim sahibi oldukları, zan ile hareket ettikleri, müminlerin ise günahlardan korunmaya çalıştıkları anlatılır.

10. 33-62 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın daha önceki ilahi kitaplarda da buyurduğu şu mesajlar yer alır; kimse kimsenin günahını yüklenemeyecek, insana kendi amelleri fayda verecek, dönüş Allah'a olacak, güldüren ve ağlatan Allah Teâlâ'dır, zengin de yapan fakir de yapan odur, yaratan da odur... Son olarak da kıyametin yaklaştığı, onu kimsenin engelleyemeyeceği vurgusu yapılır ve sadece Allah'a secde ve ibadet edin emriyle Sûre biter.

Kamer Sûresi

11. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhid ve peygamberlerin mücadelesi ve kavimlerinin helak edilmesidir.

12. 1-8 ayetler arasında ayın yarıldığı, kıyametin yaklaştığı, müşriklerin bunda şüphe duyduğu, kıyamet koptuktan sonra ise gözlerin dehşetle açılacağı ve herkesin boynunu bükerek o gün çağıranın peşinden gideceği anlatılır.

13. 9-42 ayetler arasında Nuh kavmi, Âd kavmi, Semud Kavmi, Lut kavmi, Firavun ve kavminin helak edilme gerekçeleri anlatılır.

14. 43-55 ayetler arasında ise Mekkeli müşriklere uyarılar yapılır. Bu kadar kavim helak edilmişken sizi helak olmaktan kim kurtaracak? Hepiniz hezimete uğrayacaksınız. Günahkârların sapmış olduğu ve alevli ateşe girecekleri anlatılır. Son iki âyette de muttakilerin cennete girecekleri anlatılır ve Sûre biter.

Rahman Sûresi

15. Mekke'de (Medine'de nazil olduğu da söylenmiştir) nazil olmuş ve ana konu Allah Teâlâ'nın dünyada verdiği ve cennette vereceği nimetlerdir. Sûrede yoğun bir şekilde Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Sûre 78 ayettir ve 31 defa: Rabbinizin hangi nimetini yalanlarsınız? ayeti zikredilmiştir. Sûreyi üç bölümde görmek mümkündür.

16. 1-36 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Rahman'ın Kuran'ı öğrettiği, insanı yarattığı, ölçüyü koyduğu, güneş ve ayın onun emrinde olduğu, insanı ve cinleri yarattığı, denizlerin içinde inci ve mercan gibi nimetlerin çıkarıldığı ve benzeri birçok nimet anlatılır. Bu bölümde verilen nimetler dünyada verilen nimetlerdir.

17. 37-45 ayetler arasında kıyametin kopmasından sonra günahkârların yüzlerinden tanınacağından dolayı hesaba bile çekilmelerine gerek kalmayacağı anlatılır.

18. 46-78 ayetler arasında ise Cennette verilecek nimetler anlatılır. Rabbinden korkanlara iki cennetin verileceği, cennette verilecek nimetlerin çeşitliliği anlatılır. Hemen hemen her ayetin peşinden bir defa: Öyleyse Rabbinizin hangi nimetini yalanlarsınız? Uyarısı yapılır.

Vakıa Sûresi

19. Mekke'de nazil olmuş ve ana konusu tevhid ve ahiret ahvalidir. Rahman Sûresi gibi hem dünya nimetlerinden hem de ahiret nimetlerinden bahseder.

20. 1-74 ayetler arasında dört konu yer alır. Kıyametin kopması ve mahşer günü insanların durumu, cennete gireceklerin elde edeceği nimetler, cehenneme gireceklerin azapları ve dünyada verilen bazı nimetlerden bahsedilir.

21. 75-96 ayetler arasında Kuran'ın Allah tarafından indirilmiş olduğu ve ona sadece temizlerin dokunduğu ve bu şekilde peygambere vahyedildiği, son olarak da cennet ve cehennemin hak olduğu anlatılır ve Sûre biter.

Hadid Sûresi

22. Medine'de nazil olmuştur. Hadid, demir demektir. Demirin Allah tarafından indirilmiş bir nimet olduğu Sûrede geçmektedir.

23. 1-19 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir. Allah'ın isimleri, imanın önemi, infak, borç verme, müminlerin nuru, ahirette fidye vererek cehennemden kurtuluşun olmadığı ve Allah'ın adı anıldığı zaman ürperme zamanının geldiği anlatılır.

24. 20-29 ayetler arasında dünya hayatının bir oyun ve oyalanma olduğu, insanın başına gelen her şeyin Allah Teâlâ tarafından malum olduğu, demirin bir nimet olsun diye indirildiği, Hristiyanların dindarlık amacıyla dinde olmayan şeyler uydurdukları ve buna kendilerinin dahi riayet etmedikleri anlatılır.

YİRMİ SEKİZİNCİ CÜZ

1. Bu cüzde Mücadele, Haşr, Mümtehine, Saff, Cuma, Münafikun, Teğabun, Talak ve Tahrim Sûreleri yer almaktadır. Bu cüzdeki sûrelerin tamamı medine'de nazil olmuştur.

Mücadele Sûresi

2. Zihar konusunda hazreti peygamberle konuşan bir kadının durumu üzerine nazil olmuştur. Cahiliye döneminde bazı erkekler eşlerine zihar yaparlardı. Zihar: Bir erkeğin karısına "sen annem gibisin, bacım gibisin, elin annemin eli gibi olsun, sırtın annemin sırtı gibi olsun" ve benzeri sözler söylemesidir. Böyle söyledikleri zaman kadın boşanmış sayılmadığı gibi, kocasına da eş kabul edilmezdi. Ne kocaya varabilir ne de eski kocasının eşi kabul edilirdi. İslamiyet bu tür sözleri bir cezaya çarptırmıştır.

3. 1-4 ayetler arasında zihar olayı ve hükümleri vardır. Buna göre bir erkek zihar sözleri söylerse ceza olarak varsa bir köle azat edecek, köle yoksa altmış gün oruç tutacak, oruç tutamayacak durumda ise altmış fakiri doyuracaktır.

4. 5-13 ayetler arasında Allah ve Resulüne karşı gelenlerin alacağı ceza, Allah Teâlâ'nın tüm gizli konuşmalara vakıf olduğu, hayırlı işler hariç fısıltı ve gizli işlerin şeytanın işi olduğu, meclisleri yeni gelenlere açık tutma ve peygambere gereksiz yere soru sormamak gerektiği anlatılır.

5. 14-22 ayetler arasında şeytanın etkisi altına girmiş şeytan askeri olmuş münafıkların durumu ve Allah'tan başka otorite kabul etmeyen müminlerin durumundan bahsedilir.

Haşr Sûresi

6. Haşr burada sürgün anlamına gelmektedir. Yahudilerin sürgün edilmesinden bahsedilir. Beni Nadir'in Medine'den sürgün edilmesi olayı anlatılır.

7. 1-10 ayetler arasında Yahudilerin sürgün edilmesi, savaşta elde edilen ganimeti taksim edilmesi, kendilerine hicret eden muhacirlere evlerini ve gönüllerini açan Ensar'ın Allah katındaki değeri ve Müminlerin kendilerinden önce gelen diğer müminlere dua etmesinden bahsedilir.

8. 11-17 ayetler arasında münafıkların yapmayacakları sözler vermesinden, münafıkların Allah'tan korkmak yerine müminlerden korkması, şeytanın önce insanı kandırıp Allah'ın huzurunda ise insanı kendi başına bırakması anlatılır.

9. 18-24 ayetler arasında insanın yarın ne hazırladığına bakması gerektiği ve Allah'ın güzel isimleri anlatılır.

Mümtehine Sûresi

10. İntihan demektir. Mekke'den Medine'ye sığınan kadınların niçin geldiklerini sormak gerektiği anlatılır.

11. 1-9 ayetleri arasında Allah'a ve Müminlere düşmanlık yapanların velayetini kabul etmemek gerektiği, kıyamet gününde hiçbir şeyin fayda vermeyeceği, Hazreti İbrahim'in kendi babasına bile yardım edemeyeceği, İbrahim peygamberde müminler için güzel öğütlerin olduğu, müslümanları öldürmeyen ve onlara zarar vermeyen kimselere karışmamak gerektiği anlatılır.

12. 10-13 ayetler arasında Mekke'den Medine'ye gelen kadınlara soru sorulması (imtihan) gerektiği, eğer dini gerekçelerle kaçmışsa ona sahip çıkılması gerektiği, ancak şahsi nedenler yüzünden kaçmışsa iade edilmesi gerektiği anlatılır.

Saff Sûresi

13. Sıra halinde olmak demektir. Müminlerin savaşta sıra halinde olmasından dolayı Sûre bu isimle anılmıştır.

14. 1-14 ayetler arasında verilen sözü yerine getirmek gerektiğinden, aksi takdirde bu durumun Allah'ın öfkesine sebebiyet vereceğinden, Hazreti İsa'nın peygamber efendimizin geleceğini müjdelemesinden, azaptan kurtaracak olan ticaretten, bu ticaretin: Allah'a iman, peygambere iman etmek, mal ve can ile Allah yolunda çalışmaktan ibaret olduğundan ve Allah'ın dininin yardımcıları olmak gerektiğinden bahsedilir.

Cuma Sûresi

15. Cuma namazından bahsedilir. 1-11 ayetler arasında Allah'ı göklerde ve yerde olan her şeyin tesbih ettiğinden, peygamberin öneminden, dinlerinin gereğini yerine getirmeyenlerin kitap yüklü merkep gibi olduğundan, Cuma ezanı okunduğu zaman namaza gelmekten ve hatibi hutbede dinlemek gerektiğinden bahsedilir.

Münafikun Sûresi

16. Münafıkların durumundan bahsedilir. 1-11 ayetler arasında münafıkların peygamberin huzuruna çıktıkları zaman doğruları konuştukları ama gerçekte yalancı oldukları, istiğfara yanaşmadıkları, yalan söyledikleri kesin olmasına rağmen yine de inkâr ettikleri, ölüm gelmeden önce infakta bulunmak gerektiği anlatılır.

Teğabun Sûresi

17. Aldanma demektir. Kıyametin bir ismidir. Zira birçok insan o gün beklentilerini göremeyince aldandıklarını anlayacaklar.

18. 1-18 ayetler arasında Allah'ı göklerde ve yerde olan her şeyin tesbih ettiğinden, kafirlerin kıyametten sonra dirileceklerine inanmadıkları, kıyamet koptuktan sonra bazı insanların beklentileri çıkmayacağı için aldanmış oldukları, eşlerden ve çocuklardan bazılarının düşman oldukları, onlara karşı dikkatli

olmak gerektiği, gücün yettiği kadar Allah'tan korkmak gerektiği ve ihtiyaç sahiplerine ödünç vermek gerektiği anlatılır.

Talak Sûresi

19. Boşama demektir. Boşanma ve sonuçlarından bahsedilir.

20. 1-12 ayetler arasında boşanmadan, boşanma sonrası tahakkuk eden nafaka, iddet ve mesken hakkından, takvalı olmanın insana çok şey kazandıracağından, Allah'ın emirlerine karşı gelenlerin şiddetli bir şekilde hesaba çekileceğinden ve Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir.

Tahrim Sûresi

21. Haram kılmak demektir. Hazreti peygamberin rivayetlere rahatsız edici kokusu olduğunu zannettiği balı eşinin isteği üzerine kendisine yasak kılmasından bahsedilir.

22. 1-5 ayetler arasında helal olan bir şeyin gerekçe olmadan haram sayılmaması gerektiğinden ve Allah Teâlâ'nın peygamber efendimize Kuran Vahyi dışında da bilgi verdiğinden bahsedilir.

23. 6-12 ayetler arasında müminlerin, ailelerini ateşten korumaları gerektiği, samimi bir şekilde tövbe etmekten, kâfir ve münafıklara karşı sert olmaktan, ayrıca Dört kadından bahsedilir. Nuh ve Lut peygamberin nikahı altında olmasına rağmen iman etmeyen karılarından ve Firavun gibi bir zorbanın nikahı altında olmasına rağmen yine de iman eden firavunun eşinden bahsedilir. Dördüncü olarak Meryem'in iffetli bir kadın olduğundan bahsedilir ve Sûre biter.

YİRMİ DOKUZUNCU CÜZ

1. Bu cüzde Mülk, Kalem, Hakka, Mearic, Nuh, Cin, Müzzemmil, Müddessir, Kıyamet, İnsan ve Mürselat Sûreleri yer almaktadır. İnsan Sûresi Medine'de diğerleri Mekke'de nazil olmuştur.

Mülk Sûresi

2. Yönetim demektir. Tüm canlıların ve cansızların idaresi Allah'a aittir. Ahiret hayatı ve Allah Teâlâ'nın varlığının delillerinden bazıları anlatılır.

3. 1-18 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden, onun semayı muazzam bir şekilde yarattığından, cehennemin dehşetli bir yer olduğundan, oraya girenlerin suçlarını itiraf edeceğinden, Allah Teâlâ'nın tüm gizlilikleri bildiğinden, yer yüzünün insanın yaşam biçimine uygun olarak yaratıldığından bahsedilir.

4. 19-30 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın varlığının delillerinden bazıları anlatılır. Kıyametin kesinlikle kopacağı, koptuğu zaman kafirlerin yüzlerinin kapkara olacağı, Allah'tan başka koruyan ve kollayan olmadığı, su kesilse ondan başka kimsenin bir su bile var edemeyeceği anlatılır.

Kalem Sûresi

5. 1-16 ayetler arasında hazreti peygamberin önemli ve örnek bir şahsiyet olduğundan bahsedilir. Ayrıca hazreti peygambere karşı komplo kuran bir takım kişiliksiz ve soysuzların burunlarından tutularak yakalanacağı haber verilir.

6. 17-33 ayetler arasında bahçe sahibi üç arkadaşın durumları anlatılır. Bahçeden toplanan mahsulü kimseye vermemek için sabah erkenden hasat etmeye gitmeye karar verirler. Allah Teâlâ da onların bahçelerine bir felaket gönderir. Onlar pişman olurlar ama iş işten geçmiş olur.

7. 34-52 ayetler arasında müminlerin kafirler gibi olmadıkları, kafirlerin yaptıkları suçların cezasını çekecekleri, Allah Teâlâ'nın onların hesabını bizzat

kendisinin soracağı anlatılır. Ayrıca peygamber efendimize Yunus peygamber gibi acele etmemesi gerektiği de anlatılır. Hazreti Yunus Allah'tan bir izin gelmeden kavmini terk etmiş, Allah Teâlâ da onu fırtına, deniz, balina ile imtihan etmiştir. Son ayetlerde ise kafirlerin gözleri ile peygamber efendimize neredeyse nazar edecekleri anlatılmıştır.

Hakka Sûresi

8. Hakka, burada helak edilen kavimlere geleceği vaat edilen azabın hak olduğu anlamındadır.

9. 1-12 ayetler arasında Semud kavmi ve Firavun halkının iman etmediği, peygamberlerini yalanladıkları için azabı hak ettikleri anlatılır.

10. 13-52 ayetler arasında kıyametin kopacağı, sura üfürüleceği, bazılarının kitaplarını sağdan alacakları, bazılarının ise soldan alacakları anlatılır. Kitabını sağdan alanların sevinç içinde olacakları, soldan alanların ise helak olmak istedikleri anlatılır. Kıyamet gününde samimi dostların kalmayacağı, herkesin kendi hesabını kendisinin vereceği, Kuran'ın Allah kelamı olduğu, eğer peygamber kendi katından Allah adına bir şeyler uydursa idi Allah Teâlâ tarafından şah damarının kesileceği anlatılır. Yani hazreti peygamber Allah'tan izin almadan dini bir emir ve yasakta bulunmamıştır.

Mearic Sûresi

11. Merdivenler demektir. Mirac kelimesinin çoğuludur. Ana konusu ahiret hayatıdır.

12. 1-18 ayetler arasında kıyametin kopmasından, kafirleri koruyacak kimsenin olmayacağından, Meleklerin ve Cebrail'in elli bin seneye tekabül eden bir gün içinde Allah'ın yanına çıktıklarından, kişinin kıyametten sonra kendisini kurtarmak için sahip olduğu her şeyi feda edeceğinden bahsedilir.

13. 19-44 ayetler arasında insanın, başına bir iyilik geldiği zaman sevinen, bir kötülük geldiği zaman velvele koparan bir şekilde olduğu, namaz kılanların, namazlarına devam edenlerin, fakir fukara hakkı gözetenlerin ise iyilerden oldukları, Allah'a ve ahiret gününe iman etmekten imtina edenlerin kendi hallerine bırakılmaları, onların hesabını Allah'ın göreceği anlatılır.

Nuh Sûresi

14. Nuh peygamberin mücadelesi anlatılır bu Sûrede. 1-28 ayetler arasında Nuh peygamberin davası ve daveti anlatılır. Gece gündüz, gizli ve açık kavmini davet eder ama kavmi putlara tapmaktan vaz geçmez. Hazreti Nuh'un kavminin taptığı Yeğus, Yeuk, Nesr adlı putlardan bahsedilir. Son ayetlerde ise Hazreti Nuh'un kafirler için yaptığı beddua ve iman edenler için yaptığı dua yer alır.

Cin Sûresi

15. Hazreti peygamber dinlemeye gelen cinlerin konuşmaları anlatılır.

16. 1-28 ayetler arasında hazreti peygamberi gizlice dinleyen cinlerin konuşmaları yer alır. Bu konuşmalara göre: Cinlerin bir kısmı mümin, bir kısmı da kafirdir. Cinler Vahyi elde etmek için melekleri takip ederken bir ateş topu tarafından uzaklaştırıldıkları, gaybı Allah'tan başka kimse bilmez.

Müzzemmil Sûresi

17. Örtüsüne bürünen demektir. Peygamber efendimiz ilk Vahyi aldıktan sonra bir titreme almış. Bunun üzerine üstüne bir örtü çekerek ısınmaya çalışmıştır. Rabbimiz Teâlâ da ona "ey örtüye bürünen!" Diye hitap etmiştir.

16. 1-20 ayetler arasında peygamber efendimize gece namazına kalkması emredilmiş, müminlerin de buna iştirak ettikleri vurgulanmıştır. Gece ibadetine dikkat çekilir, gece ibadetinin çok etkili olduğu ifade edilmiştir. Kıyametin bazı sahneleri de Sûre içinde yer almaktadır.

Müddessir Sûresi

17. Örtüsüne bürünen demektir. Peygamber efendimiz ilk Vahyi aldıktan sonra bir titremiştir. Örtüye bürünen peygamber efendimize Allah Teâlâ: "Ey örtüsüne bürünen!" Diye hitap etmiştir.

18. 1-31 ayetler arasında Allah Teâlâ peygamber efendimize kalkıp kavmini uyarmasını istemiştir. Peygamber efendimiz de kavmini toplayıp halkını uyarmıştır. Ancak bazı kimseler peygamber efendimizi dinleyip, sözlerini düşündükten sonra iman etmekten vazgeçmişlerdir. Allah Teâlâ da bu durumu bu ayetlerde anlatmıştır.

19. 32-56 ayetler arasında kıyametin kopmasından, cehenneme girenlerin cehenneme girme sebeplerinin başında namaz kılmadıkları, miskinlere yardım etmedikleri ve oyun eğlenceye dalanlarla birlikte daldıkları anlatılır. Bu kimselere kimsenin şefaat etmeyeceği, şefaatin fayda vermeyeceği, aslandan kaçan zebralar gibi Kuran'dan kaçtıkları da anlatılır.

Kıyame Sûresi

20. Kıyamet gününün ismidir. Ayağa kalkma demektir. Herkesin öldükten sonra ayağa kalkmasını ifade etmek için kıyamet kelimesi kullanılmıştır.

21. 1-40 ayetler arasında kıyamet gününe yemin edilir, Allah Teâlâ'nın parmak uçlarındaki çizgileri dahi bir araya getireceği, vahiy alan peygamber efendimizin vahiy esnasında acele etmemesi gerektiği de anlatılır. İnsanın dünyayı çok sevdiği, kıyamet gününde bazı yüzlerin parıldar olduğu, can boğaza geldiği zaman geri dönüşün olmadığı ve Allah Teâlâ'nın yüceliğinden bahsedilir.

İnsan Sûresi/Dehr Sûresi

22. Medine'de nazil olmuştur. Konusu ahiret hayatıdır.

23. 1-23 ayetler arasında insanın, yaratılmadan önceki halini hatırlamadığı, insana hak ve batıl iki yolun gösterildiği, iyilerin cennete girmelerine vesile olan

ameller, bu amellerin başında karşılık beklemeden yapılan yardımlar, cennet ehline verilen nimetler anlatılır.

24. 24-31 ayetler arasında sabır, zikir, namaz emredilir. Kuran'ın zikir olduğu, dileyenin öğüt alacağı, dileyenin almayacağı, Allah Teâlâ'nın dilediği kimseyi de rahmetine dahil edeceği anlatılır.

Mürselat Sûresi

25. Gönderilenler demektir. Bununla maksat meleklerdir. Sûrede on defa "O gün geldiğinde yalanlayanların vay haline!" geçmektedir.

26. 1-19 ayetler arasında Allah Teâlâ tarafından gönderilen meleklere yemin edilir ardından kıyametin kesinlikle kopacağı ve ahiret hayatının hak olduğu vurgulanır.

27. 20-50 ayetler arasında insanın yaratılışından, yerin ve göğün yaratılış şeklinden, kıyametin kopma şeklinden, din gününü inkâr edenlerin ceza göreceğinden, muttakilerin cennete gireceğinden, Allah'ın sözünden başka söze inanmamak gerektiğinden bahsedilir.

OTUZUNCU CÜZ

Bu cüzde Nebe, Naziat, Abese, Tekvir, İnfitar, Mutaffifin, İnşikak, Buruc, Tarık, Âla, Ğaşiye, Fecr, Beled, Şems, Leyl, Duha, İnşirah, Tin, Alak, Kadr, Beyyine, Zilzal, Adiyat, Karia, Tekasür, Asr, Hümeze, Fil, Kureyş, Maun, Kevser, Kafirun, Nasr, Mesed, İhlas, Felak ve Nas sûreleri yer alır. Beyyine, Zilzal ve Nasr Sûreleri Medine'de, diğerleri de Mekke'de nazil olmuştur.

Nebe Sûresi

Nebe, haber demektir. Buradaki haberden maksat kıyametin haberidir. Sûreyi üç bölümde incelemek mümkündür.

1-16 ayetler arasında kıyametin kopmasından şüphe duyanlara "ileride farkına varacaklar" ikazı yapıldıktan sonra Allah Teâlâ'nın varlığının delillerinden bazıları anlatılır. Yerin bir döşek gibi yaratıldığından, dağların yere sağlamlık kazandırmak için çivi gibi çakıldığından ve türlü türlü nimetlerin yaratıldığından bahsedilir.

17-30 ayetler arasında kıyametin kopma şeklinden ve cehenneme girenlerin karşılaşacağı dehşetli manzaralar anlatılır.

31-40 ayetler arasında ise cennete girenlerin göreceği nimetler ile Allah Teâlâ'nın huzurunda izin almadan kimsenin konuşamayacağından ve hesap günü geldiğinde kafirlerin toprak olmayı isteyecekleri anlatılır.

Naziat Sûresi

Naziat, zorla çekip çıkaran demektir. Bunlar kafirlerin canlarını zorla çekip çıkaran ölüm melekleridir.

1-14 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın verdiği görevleri yerine getiren meleklerin vazifelerinden ve kıyametin kesinlikle kopacağından bahsedilir.

15-26 ayetler arasında Hazreti Musa'dan ve iman etmeyen firavundan bahsedilir. Firavun kendisini ilah olarak görecek kadar ileri gitmesine rağmen Allah Teâlâ onu uyarmak için Peygamber göndermiştir.

27-46 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden, kıyametin kopacağından ve kıyametin kopma gününün Allah'tan başka kimse tarafından bilinmediğinden ve cehennemin dehşetli bir yer olduğundan bahsedilir.

Abese Sûresi

Abese, yüzünü astı, eşitti demektir. Hazreti peygamberin uyarıldığı sûrelerden biridir.

1-16 ayetler arasında hazreti peygamberin uyarılması anlatılır. Rivayetlere göre peygamber efendimiz Mekke'nin ileri gelenleri ile bir mecliste otururken âma olan Abdullah b. Ümmü Mektum Rasûlullah'a seslenir. Peygamber efendimiz Mekke'nin ileri gelenlerini hep bir arada bulamadığı için yüzünü ekşitir ve meclise döner. Bunun üzerine Allah Teâlâ peygamber efendimizi uyarır.

17-32 ayetler arasında insanın nankör olduğu anlatılır. Zira o yoktan var edilmiş ve kendisine türlü nimetler verilmiş, yine de nankörlük etmiştir.

33-42 ayetler arasında kıyametin kopmasından ve koptuktan sonra aile fertlerinin birbirlerinden kaçmaları anlatılır. Bazı yüzlerin ak bazı yüzlerin ise kara olacağı da anlatılır.

Tekvir Sûresi

Tekvir, güneşin ışığının ve enerjisinin alınıp dürülmesi demektir.

1-14 ayetler arasında kıyametin kopma şeklinden bahsedilir. Güneşin ışığının alınması, yıldızların dökülmesi gibi. Ayrıca diri diri toprağa gömülen kız çocuklarına Allah Teâlâ "Neden gömüldüklerini soracak" onları gömenleri muhatap bile almayacak.

15-29 ayetler arasında Allah Teâlâ yeminli ifade ile Kuran'ın değerli olan Cebrail aracılığıyla gelen bir kitap olduğu, onun şair ve kâhin sözü olmadığı ve dileyenin öğüt alacağı anlatılır.

İnfitar Sûresi

İnfitar, parçalanma/yarılma demektir.

1-19 ayetler arasında önce kıyametin kopma esnasında vuku bulacak bazı gök ve yer olaylarından sonra insanın hiçbir şey değilken Allah'a meydan okumaya iten sebebin ne olduğu sorulur. Ardından din gününde kimsenin kimseye hiçbir fayda veremeyeceği anlatılır.

Mutaffifin Sûresi

Mutaffifin, ticarete dolandırıcılık katan kişi demektir.

1-6 ayetler arasında ölçü ve tartıda hile yapanların Allah Teâlâ'nın huzuruna toplanıp hesap vereceği anlatılır.

7-17 ayetler arasında facirlerin, günahı işlemekten utanmayanların siccin isimli cehenneme atılacağı anlatılır. Allah Teâlâ'nın cemalinden mahrum edilecekleri anlatılır.

18-36 ayetler arasında iyilerin nimetler içinde olacakları, zira dünyada kafirlerin alaylarına maruz kaldıkları ve sabrederek cenneti hak edişleri anlatılır.

İnşikak Sûresi

İnşikak, yarılma demektir. Burada göğün yarılması anlamındadır.

1-15 ayetler arasında kıyametin kopması esnasında vuku bulacak göğün yarılması, yerin yayılması ve insanın eninde sonunda Rabbine kavuşması, hesap kitabı sağdan verilenlerin kolaylık göreceği, kitabı soldan verilenlerin ise zorluk çekeceği anlatılır.

16-25 ayetler arasında Allah Teâlâ bazı zamansal olaylara yemin vurgusu yaptıktan sonra insanın ahiret gününde halden hale gireceğini belirtir. Bazı kimselerin iman etmekten imtina ettiği, bazılarının ise iman ettiği vurgulanır.

Buruc Sûresi

Buruc, gökteki yıldızlar grubuna denir. Burc kelimesinin çoğuludur.

1-11 ayetler arasında ateş çukuruna atılan müminlerin ve onlara bu azabı reva gören kafirlerin durumundan bahsedilir.

12-22 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın azabının çetin olduğundan, onun affeden ve seven olduğundan, arşın sahibi olduğundan ve dilediğini yaptığından bahsedilir.

Tarık Sûresi

Tarık, delip geçen yıldız demektir.

1-17 ayetler arasında insanın kendi yaratılışına bakması gerektiği, Allah'ın huzurunda hiçbir gücün onu korumayacağı ve tuzak kuranlara Allah Teâlâ'nın fırsat verdiği zira tuzakları boşa çıkaranın Allah olduğu anlatılır.

Âla Sûresi

Âla, en yüce demektir.

1-19 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın yüceliğinden, öğüdün Allah'tan korkana fayda vereceği, eşkıya ruhlu kimseye fayda vermeyeceği ve dünya hayatı yerine ahiret hayatının daha tercihe şayan olduğu anlatılır.

Ğaşiye Sûresi

Ğaşiye, kaplayan, örten demektir. Her tarafı kuşatacak olan kıyamet anlamındadır.

1-16 ayetler arasında kıyamet günü geldiğinde yüzlerin korkudan donup kalacağı, dünya hayatını boş şeyler ile dolduran kimsenin cehenneme atılacağı ve bazı yüzlerin çok güzel olacağı, cennet nimetlerine kavuşacağı anlatılır.

17-26 ayetler arasında Allah Teâlâ'nın varlığının delillerinden bazıları anlatılır. Devenin yaratılışı, göklerin ve yerin yaratılış şekilleri anlatılır. Son olarak da peygamber efendimize hitaben: "Sen onların üzerine zorba değilsin. Dileyen iman eder dileyen etmez, onların hesabının Allah'a ait olduğu vurgulanır"

Fecr Sûresi

Fecr, sabah namazı vakti aydınlığı demektir.

1-14 ayetler arasında Allah Teâlâ bazı zamansal olaylara yemin eder. Ardından akıllarını kullanamadıkları için helak edilen kavimlerden birkaç tanesi anlatılır. Kendisinin daima gözetleme yaptığı vurgusu yapılır.

15-30 ayetler arasında insanın nimet kazandığı zaman kendisine değer verildiğini, nimet elinden alındığı zaman ise nankörlük yaptığı anlatılır. İnsanın kıyamet koptuktan sonra aklını başına alacağı ama bunun da fayda vermeyeceği vurgusu yapılır. Ardından mutmain nefsin razı olunmuş bir şekilde cennete gireceği söylenir ve Sûre biter.

Beled Sûresi

Beled, şehir demektir. Burada Mekke şehri anlamındadır.

1-20 âyetler arasında öncelikle kendisini yenilmez zanneden insanın da yenileceği anlatılır. Sonra Akabe'nin ne olduğunun cevabı verilir. Son olarak da hesap kitaplarını sağdan veya soldan alanların durumuna değinilir.

Şems Sûresi

Şems, güneş demektir.

1-15 âyetler arasında Allah Teâlâ bazı zamansal olaylara yemin ettikten sonra insana iyiliğin de kötülüğün de ilham edildiğini anlatır. Ama insan iyi olmak yerine kötü olmayı tercih etti. Son olarak da Salih peygamberin mucizesi olan deveyi kesenlerin karşılaşacağı ceza söylenir.

Leyl Sûresi

Leyl, gece vakti demektir.

1-21 âyetler arasında Allah Teâlâ bazı zamansal olaylara yemin ettikten sonra insanların değişik işler yaptığını belirtir. Bazıları kötülük yapmayı huy edindiği için ona kötülük yapmak kolay gelir. Bazıları da iyi olmayı huy edindiği için ona iyilik yapmak kolay gelir.

Duha Sûresi

Duha, kuşluk vaktinin başlangıcıdır.

1-11 âyetler arasında Allah Teâlâ bazı zamansal olaylara yemin ettikten sonra peygamber efendimizi yalnız bırakmayacağını belirtir. Sonra peygamber efendimizin de yapmasını istediği bazı davranışları hatırlatır.

İnşirah Sûresi

İnşirah, gönül rahatlığı demektir.

1-8 âyetler arasında Allah Teâlâ peygamber efendimize ihsan ettiği bazı nimetleri hatırlatır. Her zorluğun içinde bir kolaylığın olduğu iki defa vurgulanır ve daima Allah'a yönelinmesi gerektiği ifade edilir.

Tin Sûresi

Tin, incir demektir. İncirin kendisi ya da yetiştiği yer kast edilmiştir.

1-8 âyetler arasında incir, zeytin, Sina dağı ve Mekke'ye yemin edildikten sonra insanın en mükemmel şekilde yaratıldığı; iman eden ve salih amel işleyenler hariç insanların cehennemin dibine girecekleri vurgusu yapılır.

Alak Sûresi

Alak, kan pıhtısı demektir.

1-19 âyetler arasında kandan yaratılan insanın okuması gerektiği, ancak insanın kendisini ilahtan müstağni gördüğü ve Allah'a meydan okuduğu anlatılır. Allah Teâlâ da bu meydan okumaya cevap verir ve cehennem zebanileri ile bu meydan okuyanları karşılayacağını belirtir.

Kadr Sûresi

Kadr, değer demektir.

1-5 âyetler arasında kadir gecesinin değerinden ve değerini neden aldığından bahsedilir.

Beyyine Sûresi

Beyyine, kesin bilgi demektir.

1-8 âyetler arasında ehli kitabın kesin delillere rağmen inatları ve kıskançlıkları nedeniyle iman etmedikleri anlatılır. Sonra müminlerin yer yüzünün en hayırlı canlısı olduğu, kafirlerin ise en kötü canlısı olduğu vurgulanır.

Zilzal Sûresi

Zilzal, deprem demektir.

1-8 âyetler arasında kıyamet öncesi vuku bulacak olan deprem ve sonuçlarından bahsedilir. Bu deprem tüm dünyayı yok edecek ve en ufak iyiliği ya da kötülüğü olan insan bunun karşılığını mutlaka görecektir.

Adiyat Sûresi

Adiyat, koşan atlar demektir.

1-11 âyetler arasında Allah Teâlâ atlı süvarilerin savaş durumlarını anlattıktan sonra insanın rabbine karşı çok nankör olduğu ve kendisinin de buna şahit olduğu anlatılır.

Karia Sûresi

Karia, ansızın gelen demektir.

1-11 âyetler arasında ansızın gelecek olan kıyamet ve sonrasındaki hesap verme olayı anlatılır.

Tekasür Sûresi

Tekasür, çoklukla övünme demektir.

1-8 âyetler arasında çoklukla övünmenin kötü bir ahlak olduğu ve her nimetin hesabının sorulacağı vurgusu yapılır.

Asr Sûresi

Asr, zaman dilimi demektir.

1-3 âyetler arasında iman edenler, salih amel işleyenler, sabrı ve hakkı tavsiyeleşenler hariç herkesin zararda olduğu vurgulanır.

Hümeze Sûresi

Hümeze, yüz hareketleri ile küçümsemek, alaya almak demektir.

1-9 âyetler arasında insanın onuruna yakışmayacak şekilde onunla sesli veya sessiz alay etmenin ne kadar büyük cezalara sebep olacağı anlatılır.

Fil Sûresi

Fil, malum hayvandır.

1-5 âyetler arasında peygamber efendimizin doğumundan önce vuku bulan Fil olayı anlatılır.

Kureyş Sûresi

Kureyş, peygamber efendimizin de içinde bulunduğu üst kimlik kabiledir.

1-4 âyetler arasında Kureyş kabilesine verilen güvenlik ve ekonomik zenginlik nimeti anlatılır. Bu nimetlerin karşılığında ise onlardan ibadet etmeleri istenir.

Maun Sûresi

Maun, küçük yardım demektir.

1-7 âyetler arasında ibadetin içine riyanın karışmaması gerektiği ve yardımseverlik vurgusu yapılır.

Kevser Sûresi

Kevser, bolluk demektir.

1-3 âyetler arasında peygamber efendimizin şahsı manevisinin Allah Teâlâ tarafından korunmuş olduğu anlatılır. Ona söz ile dahi dokunanın mutlaka karşılığını göreceği vurgulanır.

Kafirun Sûresi

Kafirun, kafirler demektir.

1-6 âyetler arasında kafirlerin dinlerinden uzak durulması gerektiği anlatılır.

Nasr Sûresi

Nasr, yardım ve zafer demektir.

1-3 âyetler arasında peygamber efendimize, Allah'tan gelen yardım ne kadar büyük olursa olsun daima istiğfar ve tevbeyi bırakmaması gerektiği anlatılır.

Tebbet Sûresi

Tebbet, ellerin kuruması anlamında beddua olarak kullanılır.

1-5 âyetler arasında peygamber efendimize sürekli sıkıntı çıkaran Ebu Leheb ve karısının beraberce cehenneme gireceği anlatılır.

İhlas Sûresi

İhlas, arındırma demektir. Burada Allah'a olan imanı şirkten arındırma anlamına gelir.

1-4 âyetler arasında Allah Teâlâ'nın tek ilah olduğu, kimseye muhtaç olmadığı, kimsenin babası ya da evladı olmadığı ve kimsenin ona denk olmadığı anlatılır.

Felak Sûresi

Felak, yarılma demektir. Burada sabahın geceden yarılarak çıkması anlamındadır.

1-5 âyetler arasında her türlü yaratığın şerrinden sabahın rabbine sığınılması gerektiği anlatılır.

Nas Sûresi

Nas, insan demektir.

1-6 âyetler arasında her türlü maddi ve manevi sıkıntıdan, nazardan, büyüden Allah'a sığınılması gerektiği anlatılır.

Not: Yazan **Murat Padak**

Şanlıurfa İbrahim Halilullah Diyanet Eğitim Merkezi

Eğitim Görevlisi